

Li Gilmaz
tarafından
TUSTAV
yaşlanmıştır

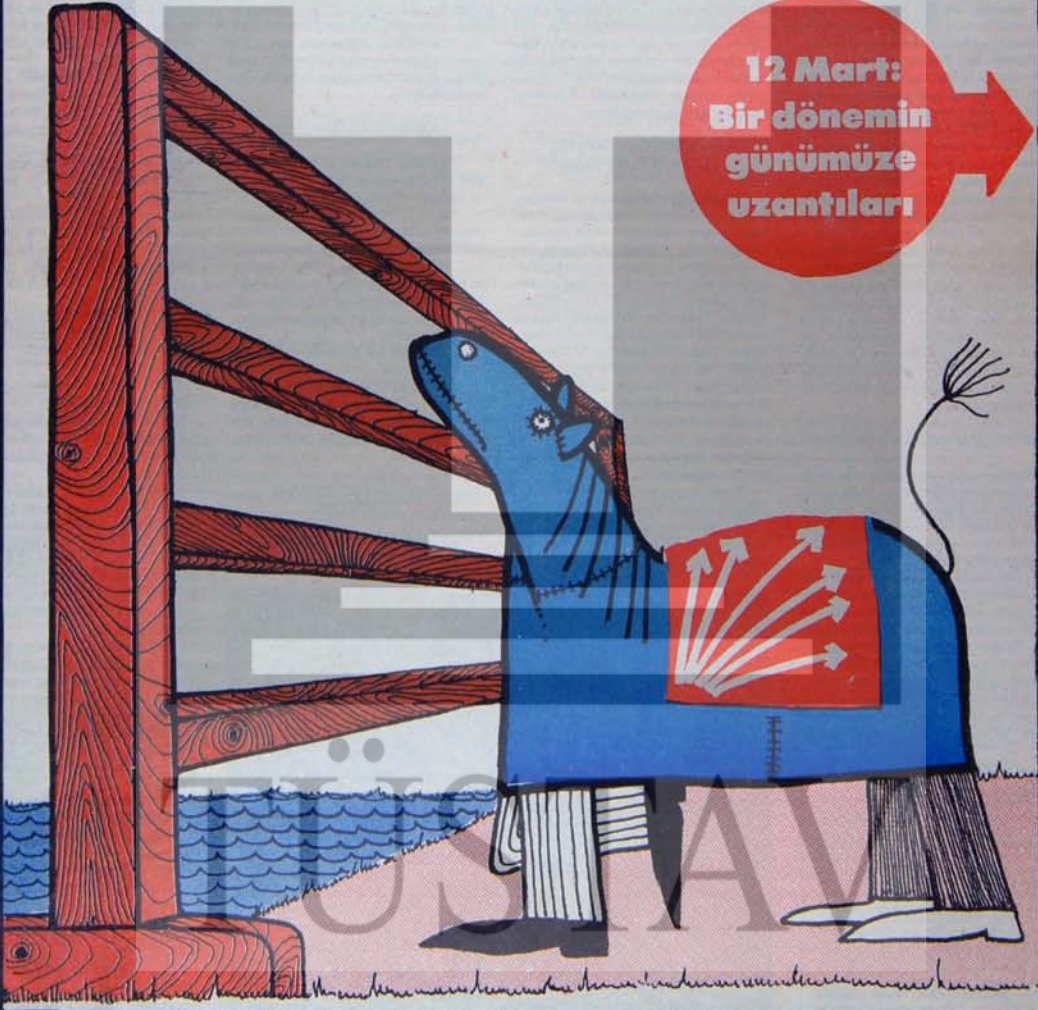
BAĞIMSIZLIK
DEMOKRASİ
SOSYALİZM
İÇİN

YÜRÜYÜS

HAFTALIK SİYASİ HABER VE YORUM DERGİSİ-SAYI: 153-14 MART 1978 FİYATI: 5 TL

MART AYININ DÜŞÜNDÜRDÜKLERİ

12 Mart:
Bir dönemin
günümüze
uzantıları

TIP MYK bildirisi

OYUNLARA KARŞI UYANIK OLUNMALIDIR

Türkiye İşçi Partisi'nin 4-5 Mart günleri toplanan Merkez Yönetim Kurulu, ülkemizdeki son politik gelişmeleri değerlendirmiş ve bir bildiri yayınlamıştır.

Türkiye İşçi Partisi tarafından yayınlanan bildiriye CHP'nin "kendisini oylarıyla iktidarı yapan işçi sınıfı ve emekçi kitlelere sırtını dönerek yerli ve yabancı tekelilerin çıkarlarını ön planda tuttuğu" belirtilen sonra, geçmiş MC dönemlerinin üzerinde şöyle durulmaktadır: "Emperyalizm ve sömürüstünü artıranak sürdürmek için 12 Mart hükümetlerinden sonra bütün gerici partileri bir araya getiren 'cephe' formülünü buldu. Burjuva parlamenter usuller içinde oluşturulabilecek en gerici iktidarı olan Milliyetçi Cephe iki buçuk yılı aşkın bir süre emperyalizmi ve tekelilerin çıkarlarını artırırken işçi ve emekçilerin yarığını, örgütlenişini önlemek için de yoğun bir terör sürdürdü. Saldırı ve cinayetler, lokavtlar, toplu işten çıkarmalar, faşist terör sürekli olarak tırmandırdı."

CHP'NİN EKONOMİK ÖNLEMLERİ

Bildiriye daha sonra hükümetin aldığı son ekonomik tedbirler üzerinde durulmaktadır. CHP'nin bir takım vadelerle geniş kitlelerin oyunu alabildiğini belirten bildiriye, son ekonomik girişimler ise şöyle değerlendirilmektedir:

"CHP bugün pahalılığı önleyici tedbirler yerine Türkiye kapitalizminin çözümsüz sorunlarının faturasının işçi ve emekçi sınıfların üzerine yıklılması sonucunu doğuracak ekonomik tedbirler almaktadır. Emperyalizmin ve büyük sermayenin çıkarları geniş emekçi kitlelerin çıkarlarına tercih edilerek yüksek oranda bir devalüasyon gerçekleştirildi. Şimdi hükümet yetkilileri devalüasyo-

nu olumsuz sonuçlarının dar gelirli sınıfa yıklanması için tedbirler alacaklarını söylüyorlar. Bu tedbirlerin neler olduğu, nasıl ve ne zaman uygulanması konulacağı ise meçhul. Ağarı ücretin vergiden muaf tutulması, vergi yükünün büyük sermaye sahiplerine aktarılması bilinmez tarihlere bırakılıyor."

İŞÇİ KESİMİNE YÖNELİK TEHLİKELİ OYUNLAR

Türkiye İşçi Partisi Merkez Yönetim Kurulu "ücretlerin dondurulması" yolunda son zamanlarda özellikle yaygınlaşan söylentiler üzerinde de durmaktadır:

"Ücretlileri koruyacak tedbirler alınmazken patronların çıkarına işçi ücretlerinin dondurulmasından söz ediliyor. Çalışma Bakanı ve CHP yanlısı sendika yöneticileri 'sorumuz ücret artışı istemelerinin önlenmesi gereğinden' söz ediyorlar. Patronlarca öteden beri savunulan bu görüşün hükümet yetkililerince de dile getirilmesi tehlikeli bir gelişme olarak dikkat çekicidir."

Bildiriye çalışanların ekonomik-demokratik haklarına ilişkin şu görüşlere de yer verilmiştir:

"Toplu sözleşme ve grev haklarının kullanılmasını zorlaştıran, etkinliğini azaltan, işverene işçiyi dilediği gibi işten çıkarma olanağı sağlayan yasa hükümleri yürürlükten kaldırılmalı, genel

"EMEĞİ YIGINLARIN
SORUNLARINA HIZLI VE
GEÇERLİ ÇÖZÜMLER
GETİRİLEMESİ, GİZLİ
AÇIK TERTİPLERE,
SÖZDE 'ÜLKE
KURTARICILARINA'
ARZULADIKLARI ORTAMI
HAZIRLAMAKTIR.
KİTLELERİ
UMUTSUZLUĞA İTECEK
BÖYLESİNE BİR ORTAM
YENİ MC GİRİŞİMLERİNE
AP-CHP
KOALİSYONLARINA VEYA
HER TÜRDEN CUNTA
GİRİŞİMLERİNE
GEREKÇE YAPILMAK
İSTENEİLİR."

VAZGEÇİLMEZ TALEPLER

Emekçi halkımızın adil, vazgeçilmez talepleri olarak, bildiriye daha sonra şunlar değinilmiştir:

"Tarım iş yasa çıkarılarak tarım işçilerine sendika kurma, grev ve toplu iş sözleşmesi yapma olanağı tanınmalıdır."

"Adaletsiz toprak dağılımı, toprak ve az topraklı köylülerin yararına uygun olarak düzenlenmeli, ülke çapında köklü, demokratik bir toprak ve tarım reformu yapılmalıdır."

"Tefeciliğin her türlüüne mutlak olarak son verilmesi, krediler yoksul ve orta köylüler lehine yeniden düzenlenmelidir. Tarımsal destekleme politikası bir avuç büyük toprak sahibi ve tüccarı değil, köy emekçilerini kollayacak biçimde değiştirilmelidir."

EMPERYALİZME KARŞI GÖREVLER

"CHP hükümeti Uluslararası Para Fonu'nun isteklerini önceden gerçekleştire-

rip görüşmelere başlama yolunu seçerek görünürde emperyalizme karşı direndiği izlenimini yaratmaya çalışmaktadır. Emperyalizme karşı bugün yerine getirilmesi gereken görev zevahiri kurtarmak değil, yurdumuzun bağımsızlığı yolunda gerçek adımlar atmaktır. Uluslararası Para Fonu, Ortak Pazar ve Nato ile ilişkiler bağımlılık ilişkileridir. Türkiye'nin geri kalmasına ve emperyalizmin sömürüsüne neden olan bu bağımlılık ilişkilerine son verecek bir yola girmeden bağımsızlık tan söz edilemez."

FAŞİZME KARŞI MUCADELE

TIP Merkez Yönetim Kurulu, açıkladığı bildiriye, daha sonra demokratik görevlere, çok sözü edilen "anarşik olaylara" ve faşist tiranlığa karşı atılması gereken adımlara değinmekte ve şu görüşlere yer vermektedir:

"Bugün geniş yığınlar, bütün demokratik güçler faşizmle mücadelede kesin adımlar atılmasını istemektedir. Faşizmin tiranlığının, terörün, cinayetlerin bir an önce durdurulmasını yolu faşist odakların kurulmasınıdır."

"MHP'nin, Ülkü Ocakları ve diğer yan kuruluşlarıyla birlikte olaylar içindeki sorumluluğu açık ortadadır. İpleri emperyalizmin ve tekelilerin elinde bulunun bu halk dışınarı kuruluşların üzerine kararı çekilerek gidilip kararlilik ilişkileri, arkalarındaki güç ve merkezler açığa çıkarılmalıdır."

"Anarşik ile mücadele" adına daha çok polis devriyesi çıkarmak, aramaları sıklaştırmak köklü bir çözüm getiremeyeceği gibi kolayca antidemokratik girişimlere de dönüşebilir. Anarşik önleme uğruha demokratik hak ve özgürlükleri kısarak, demokratik güç ve örgütleri üzerinde baskı kurma yoluna gitmek asla başını rulanması gereken yöntemlerdir. Demokratik güçler bu alanda en köklü antidemokratik girişime karşı en kesin tepkiyi göstereceklerdir."

TIP, MUCADELESİNE KARARLILIKLA DEVAM EDECEKTİR

TIP Merkez Yönetim Kurulu bildiriye şöyle son bulmaktadır:

"CHP hükümeti kendisine oy vermiş işçi ve emekçilere karşı, ülkenin geleceğine karşı ağır bir sorumluluk altına girmiştir."

"Emekçi kitlelerin çıkarlarına uygun ekonomik tedbirler almak yerine, emperyalizmi ve büyük sermayenin çıkarlarını kollayarak halkın desteği sağlanamaz. Toplumun demokratikleştirilmesini sağlayacak adımlar atmamak yerine, her ne gerekçeyle olursa olsun demokratik hak ve özgürlükleri kısarak bir sorumluluk yerine getirilemez."

"Ecevit hükümeti yerli yabancı tekelilerin çıkarlarını koruyacak tedbirlere yönelip bu yolda adunlar attıkça emperyalizmin ve parabalalarının el kanlı savunucuları, gerici-faşist partilere işçi ve emekçilerin çıkarlarını savunur görünmek sahtekarlığı için imkan doğuyor."

"Emekçi yığınların sorunlarına hızlı ve geçerli çözümler getirilememesi, gizli açık tertiplere, sözde 'ülke kurtarıcılara' arzulanıkları ortamı hazırlamaktır. Kitleleri umutsuzluğa itecek böylesine bir ortam yeni MC girişimlerine, AP-CHP koalisyonlarına veya her türden cunta girişimlerine gerekçe yapılmak istenebilir."

"Sosyalistler, ilerici ve demokratlar bu türden bir umutsuzluk ortamının doğmasına izin veremeyeceklerdir."

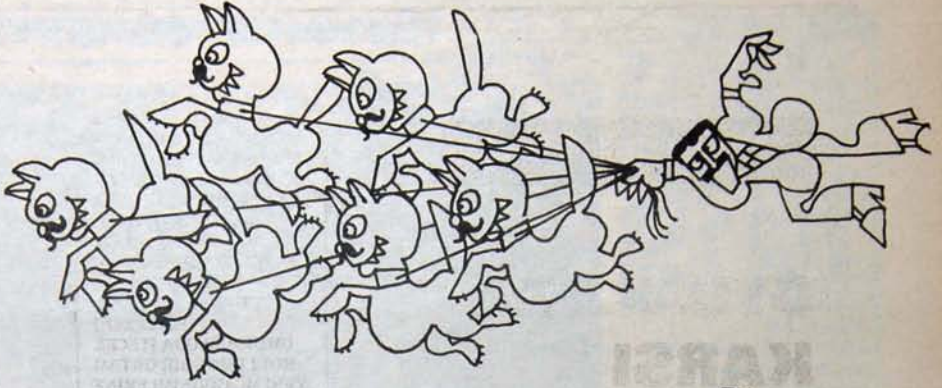
"İşçi sınıfımızın ve emekçi kitlelerin çıkarlarının şaşmaz savunucusu olan Türkiye İşçi Partisi ulusal bağımsızlığı ve toplumun demokratikleşmesine karşı bütün girişimleri boş çıkarmak için yürüttüğü mücadeleye kararlılıkla devam edecektir."

YURUYUS

Sahibi: Yürüyüş Yayıncılık Ltd. Şti. adına Nihat SARGIN • Genel Yayın Yönetmeni: Zeki KILIC • Yazı İşleri Müdürü: Metin CULHAOĞLU • Teknik Sekreter: Bülent ARTAMLI • Yönetim: Köprü Sok. 15/8 Kızıyap - ANKARA Tel: 17 45 81 • İstanbul Büro: Piyerios cad. 21/1, Cemberlitası İSTANBUL, Tel: 26 35 67 • Abone Kotulları: Yıllık 200., 6 aylık 100. TL. Avrupa, 6 aylık 250., Yıllık 500. TL. Amerika 6 aylık 325., Yıllık 650. TL. Avustralya-Japonya 6 aylık 400. TL., Yıllık 800 TL. • Posta Kodu: YOROVOS Dersisi 100234 İlan Kotulları: Ana Kapak (Renkli) 15.000 TL., Arka Kapak (Siyah beyaz): 12.000 TL., İç sayfalar: 8000 santimi. 40. TL., Yayın İlanları % 50 İndirimi. Basık: Daily News Web-Ofset Tezisi. Kapak Dizani Üşur Okman

Faşist saldırılar durdurulmalı, saldırı odakları dağıtılmalıdır

NE

MART AYININ DÜŞÜNDÜRDÜKLERİ

BEHİCE BORAN

Mart ayı CHP hükümetinin kritik ayı olacağı benzer. Bütçe çıktı. Ertesi gün devaliasyon yapıldı, üçüncü gün de Ankara'da bir heyet IMF ile görüşmek üzere Amerika'ya uçtu. Maliye Bakanı Müezzinoğlu'nun devaliasyonun "en güncel, en ivedi" sorun olmadığı yollu sözlerini bu gelişmeler yalanlamış oldu. Şimdi artık IMF'nin, pek kullanılan deyimle, "yeşil ışık yakması" bekleniyor.

Bu beklenti gerçekleşse de, ağır ekonomik sorunlar bunun sonucunda kendiliğinden çözüme kavuşacak, ortadan kalkacak değildir. Krediler şimdi içinde bulunulan döviz, finansman dar boğazını ferahlatacaktır. Ama asıl sorun ithalata ihracatı düzenleyerek, birinciyi kısmen azaltıp ikinciyi artırarak, 4 milyar dolara varan ticaret açığını hiç değilse önemli ölçüde daraltabilmek, ödemeler dengesi açığını kapayabilmektir. TOSİAD Genel Sekreteri Güngör Uras bir yazısında Türkiye'nin her yıl 10 milyar döviz ihtiyacı olduğunu hesaplamaktadır.

IMF ve onunla birlikte diğer Batılı çevrelerin Türkiye'ye öteden beri öğüt verdikleri, daha daraltılmış, hızı düşürülmüş, "istikrarlı" ekonomidir. Şimdi hükümetin bu telkinlere uyarak uygulamaya başladığı politika bu sonuçları verecek politika. Başka sonuçlar da verecektir. Halkın yaşam düzeyi düşecek, işsizliğin artışı hızı yükselecektir.

Bunlar daha uzunca süreli sorunlardır. Mart ayı açısından ivedi sorun devaliasyon sonrası durumu hükümetin nasıl düzenleyip yönlendireceğidir. Özellikle devaliasyonun enflasyon ve halk kitlelerinin geçimine yansımaları konusunda. Böyle olumsuz bir yansımayı gidermek için önlemler alınacağını söylüyor Başbakan. Nedir bu önlemler? Ne derece "önleyici"dir? Demirin devlet eliyle ithali ve fiyat hareketlerini kontrol kurulları oluşturulması, petrole ve gübreye fiyat zammı yapılmaması enflasyonu yavaşlatmak için yeterli olacak mıdır?

Bilinen sudur: Başbakan, dar gelirlilere yararına aşarını indirim ve vergi kanunlarının ilkbahar aylarında çıkarılmasına "gayret edileceğini" söylüyor. Doğrudan "çıkartacağız" diymiyor.

Mart ayı açısından çok ivedi bir sorun aşayış sorunudur. Hükümetin yeni işbaşına gelmiş olması, zamanla, makul mazeret olma niteliğini kaybediyor. Şiddet olayları, sayıca çok artmış olmaları bir yana, nitelik açısından da bir değişime gösteriyor. Tren yoluna bombayla sabotaj, ada vapuruna saatli bomba yerleştirme, Daniştaş'ı ve Meclis Başkanının konutuna saldırı olayları "karşıt görüşteki grupların arasındaki çatışma" tanımlanmasa hiç bir biçim ve ölçüte sığdırılmayacak olaylardır. Bunlar ancak bir iç savaşta görülebilecek türdendir; kamu düzeni, iktidarı hedef almaktadır. Genç amatör işi değil, profesyonel işidir.

Ve olayların nicel ve nitel bakımdan böylesine tırmandırılışı çok düşündürücüdür. Saldırı olaylarının nicel olarak tırmandırılışı, bir noktaya kadar, büyük burjuvazinin CHP'nin "demokratik sol"una karşı olan keşminin ve ona bağlı veya onun paralelindeki üstünlüklerin yeni hükümete karşı mücadelesi olarak yorumlanabilir. Ama nicel tırmanma ve nitel değişim bundan böyle de kontrol altına alınmazsa başka olasılıklar söz konusu olur. Yine bir cunta girişimi hikayesi mi var bu olup bitenlerin ardında, sorusu güncellik kazanır.

Sağcı basında sıkıyönetim istediği açıkça dile getiriliyor. Ama sözünü ettiğimiz, şiddet hareketlerinin nicel ve nitel tırmandırılışının ardındaki güçlerin

bundan maksadı sıkıyönetim veya sıkıyönetimle yetinmek olmamak gerekir. Sıkıyönetim, onlar açısından, yarım tedbir olur; tam hedef iktidarı değiştirmek, ele geçirmektir.

CHP hükümeti böyle bir olasılığın tehdidindedir. CHP, terörün tırmandırılışının teşhisinde ve kullanılacak yöntemlerde yanlı ve yanlış düşmemelidir. "Sıkıyönetim de anayasalıdır, o da bir hukuk düzenidir. Bizim iktidarımızda demokrasinin temel çerçevesini, çizgilerini aşamaz" gibi kof görüşlerin geçerliliği ve haklılığı yoktur. CHP kendisini inkar etmeden, desteğini aldığı kitlelere ihanet etmeden ve onlardan keskin kopmadık sıkıyönetim kararı alınamaz. Başbakan Ecevit bütçenin kabulünden sonra Meclis'te yaptığı konuşmada terörün kaynaklarının "üstüne yürüyeceğiz" diye konuştu. Verilen bu söz tutulmalıdır. Sonuna kadar. Baş aktör veya aktörler açığa çıkarılınca kadar. İkinci, üçüncü ve daha altı derece rollerindekilerin üzerine yürünmekle yetinmeyerek. Ecevit, CHP ve hükümeti kendilerinde bu gücü bulabilecekler mi? Böylesine bir "üstüne yürüyüş"te kamuoyu, halk kitleleri, ilericiler, demokrat güçler beraber olacaklardır.

CHP hükümetinin "halktan yana" olup olmadığı, bir enflasyon, işsizlik, vergi ve diğer ekonomik konularla ilişkin olarak aldığı önlemlerde, yaptığı işlerde görülecektir (bugüne kadar bu alanda gösterge olumlu değil); bir de, terörün kaynaklarının üzerine yürümedeki cesaret ve becerisinde. CHP hükümetinin yaşamını sürdürme şansını bu iki alanda başarılı olmasına bağlıdır. Yoksa, büyük burjuvazinin ve yandaş güçlerin kestanelerini ateşten çıktikten sonra alaşağı edilişini görmüş bir maşa gibi bir kenara bırakılabilir.

Bir cunta olasılığı düşüncesi bazı çağrışmaları da getiriyor. Bu konuyla ilgili çevrelerde acaba yine "sol-sağ", "ilerici-gerici" ayrımı yapılıyor mu? 12 Mart hareketi "sol" görünümüne başlayıp tam sağa oturmuştu. Ama bu "ray değiştirme" manevrasında ekip de değiştirilmişti. Şimdi ise ekip değiştirmeye gerek kalmadan, en sağcı ekip daha başlangıçtan olabildiğince "solcu" slogan ve iddialarla gelecektir, gelebilirler eğer. MHP'nin ısrarla kapitalizme tekellere, büyük burjuvaziye karşı olduğu iddiaları, devletleşme önerileri sağın kullandığı "solcu görünüm" taktikleridir. Sağ, kitleleri avlayabilmek, onlarda bir destek bulabilmek için solcu görünümle ortaya çıkmak zorunluluğunu duyuyor; gerçek yüzüyle ortaya çıktığında kitlelerde hiç tutunamayacağını biliyor. Bu da kapitalizmin çöküşünün, toplumsal temellerinin enişinin bir göstergesidir.

"Gerçekten sol", yani önel görüşleri, inançları ve maksatları itibarıyla sol bir cunta olamaz mı? Olabilir, ama bu önel konum cunta yönetiminin kendisini sol yapmaya yetmez ki... İşçi, emekçi kitlelerin örgütlü aktif desteği ve katkısı olmadan hiç bir yönetim sol olamaz. Yerleşik sistemin koşulları, zorunlukları, dayatmaları kişisel iyi niyetlerinden üstün gelir. Portekiz olgusu ders vericidir. Çok sol, ilerici bir hareket olarak başladı Portekiz ordusunu "devrim"i. Sonra, gün geçtikçe sağa kaydılar. Eski faşist rejim geri dönmedi ama Portekiz bugünkü noktaya geldi. Daha da sağa gidilmediyse, işçi sınıfı hareketinin örgütlü gücünden, kitlelerin demokratik direncinden ötürü güdümedi.

Her hangi "ilerici" bir rejimin birinci ölçütü ve güvencesi işçi sınıfının politik ve sendikal hareketinin serbestçe var ve etkin olabilmesidir. Bunları yaksklayan veya baskı altına alan bir rejim "ilerici" olamaz.

HÜKÜMET ANARŞI
KONUSUNDA CİDDİ
İPUÇLARINA YÖNELİRSE
"KERTENKELENİN
YAKALANABİLECEĞİNİ"
GÖSTEREN
ÖRNEKLER VAR...

KIBRIS'TA
KESİN ÇÖZÜM
ADA'DAKİ
TÜM YABANCI
KUVVETLERİN ÇEKİLMESİ
FAŞİST UNSURLARIN
TEMİZLENMESİ İLE
GERÇEKLEŞECEK.
BU KONUDAKİ
EN BÜYÜK GÖREV
KIBRISLI
SOSYALİSTLERE
DÜŞÜYOR.

CHP'NİN İKTİDAR REÇETESİ

Geçen hafta iç ve dış sermaye çevrelerinin isteği üzerine yapılan devalüasyon emekçi halkın başına balyoz gibi vurmaya bu hafta içinde de devam etti. Temel ihtiyaç maddeleri bir anda emekçiler için "lüks" maddeler haline geldi. Devalüasyonun yapılmamasıyla beraber Washington'dan gelen haberler hükümet açısından son derece "olumlu"du". IMF'nin istekleri doğrultusunda bütçe dar tutulmuş, işçi ücretlerindeki artışların durdurulacağı müjdelennmiş ve devalüasyon yapıldıktan sonra IMF ile görüşme masasına oturulmuştu. Ecevit

TÜRKİYE'Yİ ADIM ADIM YENİ BİR BASKI REJİMİNE SÜRÜKLEMeye ÇALIŞANLAR, PLANLARINI YENİ ECEVİT HÜKÜMETİ DÖNEMİNDE DE UYGULAMAYA ÇALIŞIYORLAR. EMEKÇİ HALKIMIZ BU GİRİŞİMLERİN GERÇEKLEŞMESİNE İZİN VERMEYECEK.

Hükümetinin Demirel Hükümetinden üstünlüğü de zaten bu noktada açığa çıkmıştı. Artık görüşmeler sadece bir formaliteden ibaretti. Görüşmelerin çok kısa süreceği daha Türk heyeti Washington'a gitmeden önce belli olmuştu. "Telaflı edici finansman kolaylığı" adı verilen yolla Türkiye'nin ilk anda 66 milyon dolarlık bir kredi alabileceği iddia edilirdi.

Türk lirasının değerini bir günde 100 liradan 68 liraya indiren devalüasyon işadamları tarafından da olumsuz karşılandı. Aslında devalüasyonun yapılmas-

nı isteyenler işadamlarıydı, ama yapılan devalüasyonun oranı yeterince bulunmuştu. İşadamları halkın sırtına biraz daha fazla yüklenilmesinden yansydılar.

Türk Sanayicileri ve İşadamları Derneği (TUSİAD) bir bülten yayınlıyarak bu konudaki görüşlerini açıkladı. TOSİAD'a göre kur garantisinin kaldırılması devalüasyonun riskini sanayicilerin sırtına yükliyordu. Bütendede ayrıca ne tür önlem alınırsa alınan hayat pahalılığının bu yıl içinde yüzde otuzun altına düşmesinin olanak dışı olduğu da belirtiliyordu.

Hükümetin ekonomist bürokratları IMF ile pazarlığa alınması istenen önlemleri önceden alarak oturma akilliğini gösterdi. IMF yavaş yavaş "yeşil ışık" yakmaya hazırlanıyordu. Hükümetin aldığı önlemlerden memnun olan uluslararası sermaye kuruluşu yalnızca IMF değil, Dünya Bankası da alınan "önlemleri" faydalı bulmuştu.

Dünya Bankası Başkanı'nun Türkiye'ye geleceğinin anlaşıldığı aralarda Erdemir tevaî projesi için kredi anlaşması yapıldı. Hükümet yanında Dünya Bankası ile iyi ilişkiler kurma çalışmalarına görüşmelerden önce başlamıştı. Tipki IMF ile olduğu gibi...

Dünya Bankası'nın "parlak" elemanlarından Atilla Karaozmanoğlu'nun elle-re Merkez Bankası guvernörlüğünün bırakılması kabul edilmişti. Hükümet Karaozmanoğlu'nun bu konudaki isteklerini yerine getirmeyi "prensipte" kabul etmişti. Merkez Bankasının yetkileri arttırılacak ve Karaozmanoğlu beyaz atına binmiş bir prens gibi dışarıdan arından gelip para politikasını kuracaktır. Karaozmanoğlu zaten burjuva iktidarlarının akışıkça baş vurduğu bir teknişyen özelliğini taşıyordu. Hele Dünya Bankası Başkanı Mc Namara da Karaozmanoğlu için "Mr. Karaozmanoğlu, piri piri, milliyetçi bir beyindir" deyince akan sular durmuştu.

FİYAT ARTTIRANLARA HAPİS

Hükümet yetkilileri devalüasyon kararını açıkladıktan sonra fiyat artışlarının önüne geçileceğini de açıkladılar. Ama açıklamaların fiyat artışlarını önleyemeyeceği bir kez daha belli oldu.

Demirden çimentoya kadar birçok temel maddeye yüksek oranda zam yapıldı. Fiyat artışlarına karşı alınacağı söylenen önlemler de İstanbul Valisi İhsan Tekin açıkladı. Yüksek fiyatla mal satanlar hapsedilecekti. CHP bu ekonomik sistem içinde fiyat artışlarının bu türden "ceza"larla önlenemeyeceğini hâlâ anlayamamıştı. Fiyatlar kapitalist düzenin kendi kurallarıyla hareket ediyordu.

Ekonomideki anarşiyi önlemekten aciz kalan CHP hükümeti, anarşi konusunda talandığı tavıyla arada bir olumlu tablolara da çiziyordu. İşçiler Bakanı Özyaylı Ankara'da düzenlediği basın toplantısında öldürme ve yaralama olaylarından şarik olarak 72 suç görüşü kişinin tutuklandığını bildirdi. Aynı gün Ankara Valiliğinden yapılan bir açıklamayla Ölkücü Memurlar ve Ölkücü İşçiler Derneğinin kapatıldığı bildirildi.

Ölkücü Memurlar Derneği'nde yapılan aramada demek yetkililerinin imzalarının bulunduğu bazı dosyalar ele geçirildi. Dosyalarda devlet kadrolarındaki faşistleştirme işlemleri açıkça görünüyordu. Devlet kadrolarındaki memurlar, maoocu, komünist, CHP'li ve ölkücü olarak ayrı ayrı sınıflandırılmış ve iktidara gelindiğinde kimlerin nerelere atanacağı belirlenmişti. Bunlar hükümetin ciddi ipuçlarına yönelindiği kertenkelenin yakalanabileceğini gösteren örneklerdi.

MHP'DE TELAŞ

Kertenkelenin teker teker yakalanmaya başlaması MHP'yi ve liderini telaşlandırdı. Butelaş içinde ne yapacaklarını bilemeyecek hale gelen iki MHP milletvekili Atatikir İsmail'deki faşistlerin temizlenmesi arсында polise tabanca çekmeye kadar vardılar işi. Aynı gün MHP'nin "Kudretli Albay"ı Türkçe basın toplantısında tüm telagını açığa vurdu... Hukuk devletinden, işkenceden dem vurdu...

Bir zamanlar işkencecileri alkışlayanlar, şimdi işkenceden mağdur olanların pozunda kara örtülerin arkasında yas tutuyorlardı. Ama artık Türkiye'de değişen bazı şeyler de vardı. Bir zamanlar MHP reklamını kimseye bırakmayanlar artık MHP'yi gözden çıkarmış beniyorlardı. Alpaslan Türkçen'in basın toplantısı haberi Milleyet'e alta tek

Dediler ki...

DEMOKRASİ İÇİN IMF

"Türkiye'ye yardım edilmesi, Ecevit İktidarının sürmesi ile eş anlamlıdır. Hem ekonomik, hem politik olarak en çetin dönemce geride bırakılmış olmaktadır. Bu, ekonomik olarak durmaya yüz tutan üretimin yeniden başlaması demektir. Politik olarak ise, kapitalist kurallar içinde demokrasinin "yeniden" doğumu demektir. Çünkü, bugünkü siyasal yapı içinde Ecevit hükümetinin dışında demokratik bir hükümet kurma seçeneği yoktur. Çünkü, tehlikenin sınırına gelinmiş ve oradan dönülmüştür." (Yalçın Doğan, Dramatik Doğum, Cumhuriyet 7 Mart Salı)

TAKTİKSE, HERŞEY MÜBAH

Tarihte sosyalist bir partinin, sağ görünen bir girişimi benimsediği de görülmüştür. Ne var ki, temelde irdelendiği zaman, o girişimin sola ulaşmak için gerekli bir taktik olduğu anlaşılır. Emperyalist dünyanın çemberini kırmak kolay değildir. Bu yolda zılgazlar çizebilir, ilerleye ya da geriye doğru taktik adımlar atılabilir." (İhsan Selçuk, Sol Gösterip, Cumhuriyet 7 Mart Salı)

NE DERSENİZ DEYİN...

"İçeride gerek sınıfsal, gerek ulusal açıdan eleştiriler ne denli haklı olursa olsun, Ecevit hükümeti çoğu çevrenin gözünde zorunlu bir işi başarmış iktidar görünümünü kazanacaktır." (Cumhuriyet, Olayların Ardındaki Gerçek, 7 Mart Salı)

YAŞADIKI

"İşte IMF Türkiye'nin aldığı ekonomik önlemleri 'çok yerinde' bularak derhal Türkiye'nin 'kredi verilebilir bir ülke' olduğunu dünyaya açıklama anlamına gelen 45 milyon doların verilmesini önermiştir" (Cumhuriyet 8 Mart Çarşamba)

12 MART: BİR DÖNEMİN GÜNÜMÜZE UZANTILARI

Geçmişe dangasını vuran önemli dönemlerin yeniden değerlendirilmesi, günümüze ışık tuttuğu, günümüz için ipuçları verdiği ölçüde yararlı bir çaba olarak görülebilir. 12 Mart döneminin "sona ermesinden" bu yana, her yıl, Mart ayı geldiğinde 12 Mart yazıları yazmak da artık adet oldu. Günlük basından "sof" dergilere kadar pek çok organ, bu "farz"ı hiç kuşkusuz bu yıl da yerine getireceker.

Burada en başta önemli bir saptama yapmak gerekiyor: 12 Mart dönemi, "bitti", "kapandı", geçip gitti mi? Böyle görüldüğü sürece, 12 Mart'a ilişkin değerlendirmelerin, "tarihten bir yaprak" niteliğini ve çerçevesini aşmayacağı açık olsa gerek. Türkiye'de, 12 Mart dönemini aradan yıllar da geçince, bu anlayış içinde ele alıp "değerlendirilen" var.

Gerçekte ise, teorik ve pratik uzantıları ile, 12 Mart dönemini, bitmiş, kapanmış, geçip gitmiş bir dönem olarak görmek mümkün değil. 12 Mart dönemi ile günümüz ve daha yakın geçmişimiz arasındaki bağlar belirgin olduğu içindir ki, yedinci yılında 12 Mart'ı yeniden ele almak gerekli oluyor. 12 Mart'ı hatırladıkça bugünü, bugünü değerlendirdikçe de 12 Mart'ı anlamak daha kolay oluyor.

BURJUVAZİNİN VARSAYIMLARI

Önce 12 Mart döneminin biçimsel anlamda da olsa "bitiş" gerekçeleri üzerinde durmak gerekiyor. Biçim olarak, 12 Mart dönemi, 1973 genel seçimleri ile "kapanmış" sayılıyor.

12 Mart döneminin "kapanış" nedenleri arasında sayılan unsurlardan biri üzerinde, bugün daha dikkatli olarak durmak gerekiyor. Bu unsur, "kitlelerdeki bilinç ve birikimin, direniş azminin, dönemin sürmesine

ya da kırılmasına izin vermediği" biçiminde dile getiriliyor.

En başta, bu gerekçede önemli bir gerçek payı bulunduğunu kabul etmek gerekiyor. Yine de, önemli gerçek payı bulunan gerekçelerin abartılmasının da yararsız olduğunu unutmamak koşulu ile. 12 Mart'ın sona ermesinde kitlelerin bilinç ve birikiminin rolünün abartılması, iyi niyetle de yapılsa, örgütsüz, dağınık yığınların, bu halleriyle bile herşeye kadir olduklarının teselli anlamına geliyor. Böyle bir "tescil" ise bilimsel sosyalistlerin işi değil. Örgütlü "kitle"lerin arkasına gizlemeyi hep marifet sayan çoşistler, bunu zaten yapıyorlar.

Peki, diyelim ki 12 Mart döneminin "sona eriş" nedenleri arasında sayılan "kitlelerin direnci" unsuru abartılmadı; tam yerli yerine kondu. Bu durumda, başka hangi nedenler üzerine eğilmek gerekiyor? Önemli olan bu sorunun yanıtının ortaya çıkarılması.

Burada, Türkiye burjuvazisinin, rahat varsayımlarla 1973 genel seçimlerine ve daha sonrasında hazırlandığını belirtmek gerekiyor. Burjuvazi de değerlendirmelerinde hata yapabilir. Varsayımlarında yanılabilir. Burjuvazinin varsayımları, özetle şunlardır:

1. 12 Mart döneminden deneyimli, "akıllanmış" ve teçhiz edilmiş olarak çıkacak bir AP, yine 1971 öncesindeki gibi tek başına iktidar olabilecektir.

2. CHP'nin, 1973 genel seçimlerinden en güçlü parti olarak çıkması beklenemez.

3. 1968'lerden bu yana büyük çalkantılar geçiren, 12 Mart döneminde de belinin tam ortasına darbeyi yiyen sosyalist hareket, daha uzun bir süre kendini toparlayamaz. Kadrolaşma açısından dahi toparlamaz.

ÜÇ BÜYÜK OPERASYON

Bunlar, burjuvazinin 12 Mart dönemi varsayımları. Gerçekleşeceğine mutlak nazarı ile bakılan varsayımlar. Burjuvazi, bu varsayımlardan hareketle 12 Mart döneminde atılan temellerin üzerine, "parlamentar" yollarla da binanın inşa edilebileceğine, yine 12 Mart döneminde oluşturulan çerçevenin içinin yine aynı yollardan doldurulabileceğine inanmıştı.

Burjuvazinin üç temel varsayımı, üç temel gerekçe karşılaştı:

1. CHP, geniş kitlelerin desteğini arkasına alarak, 1973 genel seçimlerinden umulmayan ölçüde güçlenerek çıkmıştı.

2. 12 Mart döneminin politik ve ekonomik uygulamaları, diğer bir ürünü de "marjinal" olarak görülen diğer sağ partilerin önemli ölçüde güçlenmesi biçiminde vermişti. "Marjinal sağ" AP'den umulandan çok taban koparmış, AP'nin tek başına iktidarı için geçici de olsa önemli bir "engel" olmuştu.

3. 12 Mart dönemi dönük ve yığın yaratmıştı. Her baskı döneminin yarattığı gibi. Ama büyük bir kitle birikimi ile birlikte, daha deneyimli, daha pekişmiş sosyalist kadroları da şekillendirmişti. Bu ikili gelişimin tüm "olumsuz" koşullara rağmen, yeni bir örgütlü silkinişle ve kısa sürede ürününe vereceği hesap edilemişti.

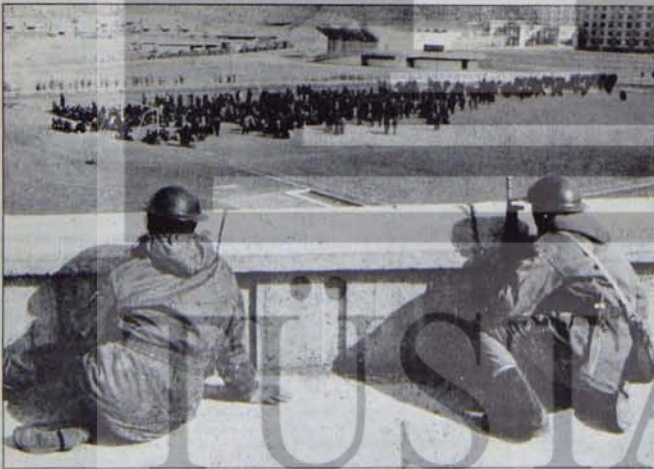
Üç varsayım, üç yanlışla ve sonunda üç operasyon. Üç varsayım ve üç yanlışla, 12 Mart sonrasında üç operasyon izledi. Saği birbirleriyle barıştırma ve toparlama amacını güden MC operasyonları; CHP'nin teslim alınması operasyonu ve CHP imajı ile birlikte ve atbaşı giden, sosyalist hareketi durdurma operasyonu. 12 Mart bu anlamda, biçimsel olarak sona ermekle birlikte, öz olarak sürüyor. Çünkü, günümüzün operasyonları, 12 Mart dönemi varsayımlarından kaynaklanıyor. MC'si ile, faşist tiranmış ile, CHP'nin teslim alınması ile ve nihayet sosyalist hareketi teçir çabaları ile. 12 Mart ile günümüz arasındaki bağ, böyle ortaya çıkıyor.

ECEVİT VE CHP: NEREDEN NEREYE?

Birinci MC hükümetinin kuruluşu, başta DP olmak üzere, MSP'nin giderek eritilmesi ve benzeri operasyonlar biliniyor. Burjuvazi, 12 Mart döneminde atıldığı temelleri MC iktidarı ile pekiştirmeye, aynı dönemde koyduğu çerçeveyi yine MC iktidarı ile doldurmaya çalıştı. 1975 sonrası "faşist tiranmış", 12 Mart döneminin "lafzı ve ruhu"nun somut uygulamaya konuluşu olarak görmek gerekiyor. Üstelik bir de fazlası ile; 12 Mart döneminin yapamadığını yapmaya çalışarak: Tabanda faşist hareketin kitle desteği bulmasını, aldatılmış yığınların "milli devlet, güçlü iktidar" peşinden koşmasını sağlamaya çalışarak.

12 Mart varsayımlarının, 12 Mart sonrası bu uygulaması, yeterince biliniyor. Ama bir büyük operasyon da, CHP üzerinde uygulandı. Bu, CHP'nin adım adım teslim alınmasına yönelik bir operasyon olarak ortaya çıktı.

Ecevit'in, karşı çıkış nedeni ne olursa olsun, 12 Mart döneminin açılmasına götürülen muhtıra ya cephe aldığı bugün de hatırlandı. O dönem, 12 Mart'ın en karanlık günlerinde, Ecevit, parti içi muhalefet önderi olmanın da verdiği bir kararlılıkla şunları söylüyordu:

12 MART DÖNEMLERİNİN EN BÜYÜK "BAŞARI"LARINDAN BİRİ DE, GENÇLİK KESİMİNİN İNANÇSIZLIĞA, TEPKİÇİLİĞE VE GÜVENSİZLİĞE SÜRÜKLEMEK OLDU. BİR YANDAN TUTUNACAK DAL BULAMAYAN GENÇLİK KESİMİ, ÖTE YANDAN FAŞİST BASKI DÖNEMİNİN AĞIR DARBELERİNE HEDEF OLDU. BU, GÜVENSİZLİĞİ VE İNANÇSIZLIĞI, SONU OLMAYAN İNTİHAR EYLEMLERİ İLE PEKİŞTİRDİ. BURJUVAZİ BÖYLECE, DİNAMİK BİR KESİMDE ÖRGÜTSÜZLÜĞÜ VE DAĞINIKLIĞI DAHA DA PEKİŞTİRMİŞ OLUYORDU.

"Bence gerçek demokrasiye yasak düşünce olmasın. Düşünce derken yalnız kafaların içindeki düşünceyi kastetmiyorum elbette. Kafaların içindeki düşünce zaten hiç bir zaman yasaklanamaz. Düşüncelerin yayılması da yasaklanamaz. Hatta bence örgütlenmesi de yasaklanamaz." (Ecevit, Abd İpeki ile Görüşme, Milliyet Yılı 1971, s. 83)

Ecevit'in o dönemde, 12 Mart olayını, Yunistan'daki gelişmelere benzeterek yaptığı çıkışlar, sandığı demokratik ilkeler, büyük burjuvazi-Ordu-Erim hükümeti üçgeninin en sadık yazarı İpeki'yi hiç de memnun etmiyordu:

"Ecevit'in Türk siyasi hayatında önemli ve olumlu roller oynayan bir lider olarak tanınıyor. Ona bağlanmasın ümitleri ve inançları soracak hatalar Ecevit'in kişiliğine ve savunduğu görüşlere düşman olanları hiç şüphesiz çok sekindirecektir. Dileğimiz, Ecevit'in, düşmanlarını ekmeğine yağ süren davranışlardan aklanabilmesidir." (Durum, Milliyet, 4 Nisan 1971)

O günden, bugüne. Ecevit, bugün "örgütlenme yasağı" konusunda hiç konuşmuyor. İpeki'nin "diledikleri" de yerine geldi. Büyük sermayenin bu önde gelen yazarı, uzun süredir Ecevit'e hiç bir uyarı yapma gereğini duymuyor. Acaba İpeki'yi mi ilerledi, yoksa Ecevit mi ilerledi?

BURJUVAZİ, FETİŞLERİ ÇOK SEVER

Burjuvazinin, en geniş anlamda "sol" da terbiye etmesi gerekiyor. Burjuvazi, sosyalist hareketi, bulaşık tonda bir genel "sol" imajı ile örtmeyi hem çok sever, hem de çok istiyor. Çünkü böyle olunca, sosyalist hareketi tecrit etmek daha da kolaylaşıyor. Burjuvazi, sosyalist hareket ile "sol" arasındaki köprüleri atmak için en çok bazı fetişlerden yararlanır.

12 Mart döneminin de pek "etkin" bir fetişti vardır: Reformlar. Herşey güllük güllüstenlik olacaktır; ama reformlar yapıldığı takdirde. Bu reform fetişismi ile bir yandan "sol" uyutulup dizgin altına alınabilir; diğer taraftan da insanlar bildiğini okumaya, en kaba antikomünizmi, en acımasız baskıları uygulamaya devam edebilirler.

Burjuvazinin "reform" ve "reformcu hükümet" fetişizmi solu etkiledi mi? Etkilediğinden hiç kuşku yok. Yazan kişi önemli olduğu için değil, diğerleri arasında bir örnek olduğu için şuna bakmak yeterli:

"Ama herşeye rağmen durum 'gitti bir gülsün, geldi bir gülsün' durumu değildir. Filipin parlamenter topluluğu için sonun başlangıcı olan ordunun müdahalesi, ne de olsa, küçük burjuva radikalizmi bakımından, Demirel'e kıyasla daha makbul sayılabilecek bir siyasiyi başbakanlık görevine getirmiştir. Hakazlık etmek için belirtmek gerekir ki, Erim'in geçmişinde bir Morrison şirketi temellikliği, kendisinin ve herşeylerinin yüz milyonluk bir servetin sahibi hılan şebeli çişleri, camilere bomba koyarak yobaz saldırları tertipçiliği, siyasi cinayetler kışkırtıcılığı pek yoktur."

"... Evet, 12 Mart muhtırası sonucunda meydana gelen durum eskiedenis daha kötü sayılmaz. Terahit iddia etmek, düşürülen Demirel hükümetinin arkasından ağlamak durumuna düşmek olur. Bu gelişme, en elverişsiz şartlarda bile, bir Utusal Kurtuluş Savaşından doğmuş olan Türkiye Cumhuriyeti ordusunda Mustafa Kemal'in ilerici gelişeninin son tahlilde ağır bastığını gösterir." (Aydınlık, Mart-Nisan 1971, s. 371)

Aydınlık Dergisinde, "hızlı sosyalist" Mihri Belli, 12 Mart muhtırasına ve Erim hükümetine böyle sahip çıkıyor. Gerçekten de tüm ilerliciler, "Mustafa Kemal gelişeninin 12 Mart dönemindeki ağırlığını" hep beraber duyduklar, gördüler! Ama bugün için görülmeye gereken gerçek başka yerde: Reform, sol kemalizm, vb. gibi afyonların kimi sözcükleri nasıl uyutmuşun anlaşılmasında. Ehveni şer tercihinin, Türkiye'de sosyalist hareketin karşısına nasıl bir tuzak olarak çıkarıldığının, insanların başka hiç bir alması göstermeden sıvrılması karşısına nasıl bir tuzak olarak çıkarıldığı ayantılarının farkedilmesinde.

Günümüz için bundan ders çıkarmayanlar için, başka olaylar da var.

BİR DERSTE: SOLCULAR NASIL KULLANILIR?

Burjuvazi için, adı "solcu"ya, hatta "sosyalist"e çıkarılma kendi programını uygulamann zevki de başka. İkili bir avantajı var bunun: Bir yandan, "solcu"lar, burjuvazinin istediklerini daha büyük bir yetenekle yapıyorlar. Diğer yandan, kimilerinin "solculuk" maskesi altında otulması da daha kolay oluyor. Bunun için gerekli olan iki şey var: Birincisi, deneyimli ve usta bir burjuvazi. İkincisi ise kendilerine sunulacak biberona hazır, gevşek solcular. Böyle sol-

BİRİNCİ ERİM HÜKÜMETİNİN İLK TOPLANTISI. ERİM HÜKÜMETİNİN ÖZELLİĞİ, BİR "REFORMLAR" FETİŞİZMİ YARATABİLMESİ VE BU FETİŞİZMİN ARINDAN KİMİ "SOLCU" LARI DA SÖRÜKLEYEBİLMESİDİR.

cuların 12 Mart döneminde nasıl kullanıldığını, bundan sonra da nasıl yöntemlerle kullanılmasını gerektiğini, bu işlerin ustası, 12 Mart döneminin ünlü antikomünizm tüccarı Metin Tokar anlatıyor:

"Her yerde olduğu gibi bizde de 'düşünen beyinler' ister istemez solda. Aşırı sol ise bu furdandan faydalanıp hilit noktalarını Marksistlerin eline devretmeye gayretinde. Hem gerçek 'düşünen beyinler' işbaşına getirmek hem subversiyon oyununa girmek! Bu dengeyi iyi kurabilmek için de bir, sağlam bir hüküm verme kabiliyetine, iki, doğru istihbarata lüzum var." (Metin Tokar, 12 Mart Sonrası Düşünceleri, Milliyet Yılı 1971, s. 77)

Metin Tokar'ın bu tavsiyeleri, burjuvazi tarafından ödenen beri tutuldu. Şevket Süreyya, Vedat Nedit gibileri böylelikle burjuvazinin "düşünen beyinleri" oldular. Burjuvazi bu ustalığını 12 Mart döneminde de sürdürdü. Aynı ustalık, aynı dengencilik, burjuvazi için bugün de gerekli. Burjuvazi bugün de bu ustalığa ve dengencilik sahipliği politikacılarını bulmuş görünüyor.

Burjuvazinin fetişleri çok sevdiğinden daha önce söz ettik. 12 Mart döneminin fetiş, reformlar oldu. Burjuvazi, hedeflerini, reformlar sisinin ardına gizlenerek gerçekleştirdi.

Bugün fetişler yok mu? Burjuvazinin, hedeflerini gerçekleştirebilmek için ardına gizleneceği, "sol" çevreleri de pekala susta durdurabileceği yeni fetişler yok mu? Hiç kuşkusuz var. Bugünün fetiş de "demokrasi için emperyalizme ve yeni hükümetin yaptıkları evet" sloganı oldu. Örnekerinden biri şöyle: Demokrasi için Ecevit hükümetinin iktidarda kalması gerek. Ecevit hükümetinin iktidarda kalabilmesi için ise ekonomide sağlam temeller kurmak gerek. Ekonomide sağlam temellerin kurulması için, IMF'nin "yeşil ışık" yakması gerek. IMF'nin "yeşil ışık" yakması için ülkede IMF'nin istediği önlemlerin alınması gerek.

Bütün bunlar ise, "demokrasi için burjuvaziye IMF'ye evet" demek. Günümüzün fetişleri de böyle yaratılıyor. Burjuvazinin yeni iktidarları, 12 Mart dönemine özgü şantajların güncelleştirilmesinde, seçtileri ile birlikte, hayli usta görünüyorlar.

SOSYALİST HAREKETİ DURDURMA OPERASYONU

Burjuvazinin, 12 Mart dönemi varsayımlarından ve bunların yanlış çıkışından hareketle, 12 Mart sonrasında yöneldiği üçüncü büyük operasyon, sosyalist hareketi durdurma operasyonu oldu.

Ancak burjuvazinin 12 Mart sonrasında uyguladığı bu operasyonun temellerinin, 12 Mart dönemine, hatta daha da gerilerine gitmesi unutmamak gerekiyor. Burjuvazinin bu operasyonu, Türkiye İşçi Partisi'nin Aybar sapması sonucunda ağır darbeler yemesi ile başladı. 4. Büyük Kongre ile başlayan "yeniden silkinmiş" döneminin hemen ardından ise, önce sıkıyönetim ve daha sonra partinin kapatılması geldi.

Burjuvazi partiyi kapatmakta başarılı olmuştur. Parti kadroları içinde, 12 Mart döneminde, yeni örnekler yaratmakta da başarılı olmuştur. Dahası, sürekli "umut" yaratıp bunları boşa çıkararak, dinamik bir kesim olan gençliği hiç bir şeyle inandırmayan, kim-

seye güvenmeyen, sosyalist hareketin geçmişini de, geleceğini de reddeden "intihar müfrezeleri"ne indirilmiştir. Bu müfrezelerden birinin organında, inançsızlık, güvensizlik ve umutsuzluk şu sözlerle ifade edilmiştir:

"Artık göğüslenecek sınır kalmadı. Daha fazla göğüslenemiyor, kurgunu göğüsünün ortasına yersin..."
"... Genç kadrolara, daha öncesinden, bataklıkta başka pek az müras kalmıştır. O zaman, kendin deneysel, hareket içinde doğruyu bulacaksın..."

"Devrimci hareketin genel hastalıkları, genç kadrolara da bulmuştu. Gençlik içinde dejenerasyon gittikçe hemikleşmiş, had safhaya gelmiştir." (Leri, Dev-Genç yayın organı, Sayı: 6, Ocak 1971)

Bu sözler cesaretten çok, bir yıldırganlığı ve umutsuzluğun ifadesi. Sürekli olarak "kullanılmaktan", boş hedeflere koşturulmaktan, sözde liderlerin elinde oynamak olmanın gelen bir bezginlik ve umutsuzluk. Bu umutsuzluk, acı sonuçlarını savaşta kaybettirilen anlayışın insanlara özgü intihar eylemleriyle, katliamlarla verdi. Burjuvazi yeni bir başarı elde etmişti: Devrimci hareketin her kesimine, umutsuzluğun, güvensizliğin, inançsızlığın ve topluluğun tohumlarını ekmişti.

Burjuvazi, 12 Mart dönemine ağır darbeleri ile birlikte asıl bu inançsızlık, bezginlik ve yıldırganlığı sonucunda, sosyalist hareketin bir daha belini doğrultamayacağına inanıyordu. Türkiye İşçi Partisi'nin birinci kuruluşu yılında, Genel Sekreter Nihat Sargin, bu ortamı şöyle tanımlıyordu:

"12 Mart döneminden işçi sınıfımız ve emekçi halk kitleleri daha bilinçlenmiş olarak çıkmıştı. Bunda kimsenin kuşkusuz yok. Ancak ağır baskı döneminin sosyalist harekete vurduğu darbe de azımsanmamalı. Örgütünü kapatıldığı, ister istemez dağılımlığa yol açan ve çok ağır koşullar altında geçen yıllar, eskiden çalışmaları içinde yer almış herkesin, istisnasız olarak aynı biçimde, hiç bir şey olmamasına 'bıraktığı' yerden yeniden harekete geçmesine elvermeyecekti elbet..."

"... Eski dönemde partili olan, kendini hâlâ öyle sanan çok kimsede vardı ama, bunların bir kısmı, belki kendileri de farkında olmadan artık eski yol arkadaşları durumunda idiler." (Bağımsızlık, Demokrasi, Sosyalizm Yolunda Dopdolü Geçen Bir Yıl, Yüzyüç, Sayı: 56)

Burjuvazi, çelikleşen kadroların, yeni birikimle birlikte sosyalist hareketi yine bir silkinişe kısa sürede götürebileceğini tahmin etiyordu. "Bir daha belini doğrultamaz" denilen, "elinde adamı kalmadı, en yetenekli kadroların yitirdi" denilen Türkiye İşçi Partisi'nin 1975'te birlikte adım adım alması, "sosyalist hareketi durdurma operasyonu"nun hızlandırılmasına yol açtı. Burjuvazi adım adım teslim aldığı CHP'yi, yaratılan CHP imajı ile birlikte, adım adım gelişen sosyalist hareketi durdurmaya seferber etti.

12 Mart'ın baskı ve zulmü ile, MC'nin baskı ve zulmü arasında kesin bir paralellik var. Aynı şekilde, 12 Mart döneminin "reform fetişizmi" ve "solcu Erim kabinesi" imajı ile, günümüzün CHP = demokrasi fetişizmi arasında da kesin bir paralellik var.

Saptırma olmadan, tek başına baskı bir işe yaramıyor. Burjuvazi 12 Mart'tan bunu daha iyi öğrenmiş olarak çıktı. Öğrendiğini bugün de uyguluyor. Ve sayılan bu yönlere 12 Mart, günümüze böyle yansıyor.

ÖRGÜTLENME

SERDAR ARISOY

Türkiye'de gençlik örgütlenmesinde bugün atılacak olan adımın önemini kavrayabilmek, ancak Türkiye gençlik hareketinin geçmişini, örgütlenme deneylerini çözümlemekle, bilmekle olasıdır. Bu tarih içinde özel bir yeri olan altmışyıllık YURUYUŞ'un geçen sayısında anlatılmış, olayların nedenleri kısaca sergilenmişti.

Ancak içinde bulunulan "örgütsel dağınıklık, örgütsüzlük" ortamını veri olarak alan ve özellikle "Türkiye'de sol bölünmüştür" teranelerine kılıf yapılan yıllar olan yetmişler, bilinmesi ve çözümlemelerin yapılması zorunlu olan yıllardır. Yetmişli yılların başında, Türkiye İşçi Partisi'nin bilimsel sosyalizmi kılavuz edinme sürecinde hayli ileri adımlar atması sonunda Partinin yıkılmayacağına inanan kimi "sol" çevreler öğrenci gençlik içinden "partiler", "ordular" yaratma çabasına girişmiş ve bu günlerde gelen 12 Mart faşizan devrimle birlikte de gençlik içinde tam bir yığılıklık hakim olmuştur.

DAĞINIKLIK VE YILGINLIK

12 Mart döneminden çıkışla birlikte öğrenci gençlik içinde gözlemlenen durum, yığılıklık ve "umut" olan sosyal demokrasiye kayıtsız teslimiyet. Geniş öğrenci yığınları örgütsüz ve başboş bir biçimde sosyalist hareketten gelmeyen ve kendileri dışından oluşacak "kurtarı-

cıları" beklemekteydi. 12 Mart öncesi gençlik hareketini ve öğrenci gençleri bilimsel sosyalizmden, Türkiye İşçi Partisi'nden uzaklaştırma göreviyle lider durumuna gelmiş olanların çoğu tutuklu, yada yılmıştı. Ancak tüm bu olumsuz koşullara karşın 1971 öncelikle olumlu yanları etkilerini sürdürmekte ve içinde bulunulan konumdan kurtulma istemleri giderek ağırlık kazanmaktaydı.

Gençlik içinde hızlı bir örgütlenme dönemine girildiği ortamda çıkan afı birlikte, sorunlar daha geniş boyutlarda tartışılmaya başlandı. Eski gençlik "lider"leri salınmışlardı ve "eski" kariyerlerini yeniden kazanmak için çalışıyorlardı. Her okul ya da mahalle çevresinde yeni "ideologlar", yeni "önder"ler boy göstermeye başlamıştı. Bu ortamda TSP tarafından gençlik içinde izlenen oportünist-makyavelist politika da gençlerin hızla sağa-sola savrulmalarına yardımcı olmaktaydı. Tüm bunların dışında genel olarak bir bekleme hakimdi: Türkiye İşçi Partisi'nin yeniden kuruluşu.

TAHRİBAT!

Beklenen; Parti'nin kuruluşuyla birlikte öğrencileri toparlayacağı ve dağılıklığın önüne geçeceğiydi. Oysa Parti dışından gelişen bu linyletli bekleme, Türkiye İşçi Partisi'nin önünde duran

BUGÜN İSMİ İÇİNDE "GENÇ" KELİMESİ BULUNAN BİR YIGIN ÖRGÜT KURULDU, KURULUYOR. ANCAK HIÇBİRİNİN GERÇEK AMAÇI GENİŞ GENÇLİK YIĞINLARINI, SOSYALİZME ULAŞMA SAVAŞI VEREN İŞÇİ SINIFI VE ONUN ÖNCÜSÜ PARTİSİ ÇEVRESİNDE MÜCADELEYE SOKMAK DEĞİL. TAM TERSİNE, YAPMAKTA OLUKLARI KEŞİN BİR PARTİ DÜŞMANLIĞI VE SONUÇTA ANTIKOMÜNİZME KADAR VARAN SAPTIRMALAR...

Gençlik kesiminde önemli görevlerin eğiğinde...

engelleri teker teker aşma zorunluluğu sonucunda öncelikle sanayi bölgelerinde başlayan bir örgütlenmeye girişmeye son buldu. Bunu Partiller dışında, Partili mücadele dışında kısaca kolaylıkla kavrayamazdı. Hareketin bütününe Parti dışından bakmak ve hareketi kendisiyle sınırlı görmek durumunda olanlar düşündüklerini bulamayınca değişik seçeneklere yönelmeye yeglediler. Örgütlü mücadele yerine "sözlü" mücadele çözümlenmişti.

İşte bu ortamda kurulan İGD, YURUYUŞ okullarının yakından bildiği gibi yalnızca gençlik hareketini değil Türkiye İşçi sınıfı hareketini engelleme misyonunu da yüklenmişti. Böylece bir örgütlenmeyi olumlu ilkelere savunur gözükmeye geçtikten sonra, İGD, gençlik içinde yapılabileceği tüm tahribatı yaptı. Aynı dönemde TSP'ce kurulan GSB ve TSP içi muhalefet işini üstlenerek gençlik içinde varolan olumlu unsurları hareket dışına itti. Ortalık gözışın ve maozizmindir.

Bugün ismi içinde "genç" kelimesi bulunan bir yığın örgüt kuruldu, kuruluyor. Ancak hiçbirinin gerçek amacı geniş gençlik yığınlarını, sosyalizme ulaşma savaşı veren işçi sınıfı ve onun öncüsü Partisi çevresinde mücadeleyle sokmak değil. Tam tersine, yapmakta oldukları kesin bir Parti düşmanlığı ve sönük anti-komünizme kadar varan saptırmalar. Oysa bugün geniş gençlik yi-

ğınları her zamankinden daha çok örgütlenme gereksinimi içinde ve her zamankinden daha çok sosyalizme gönüllü.

GÖREVLER BAŞARILACAK

İşte işçi sınıfının politik öncüsü Türkiye İşçi Partisi çevresinde bütünleşen gençleri ve sosyalizmi "gelecek" olarak gören geniş gençlik yığınlarını böylesine zor ve gerefil bir görev bekliyor. Sosyalist gençler bilimsel sosyalist hareketin getirdiği ilkelere örgütlenmek zorundalar. Bu ilkelere en başında ise gençlik örgütlenmenin bir sınıf ve kitle örgütü olduğu gerçeği yatmakta.

Sosyalist gençler, sosyalizmi hedefleyen, Parti'nin yönlendiriciliğinde örgütlenen ve mücadele veren bir gençlik örgütünü kurmakta ve bu kitle örgütünü "geleceğin" sosyalizme olduğunu gören geniş genç işçi, köylü, emekçi, öğrencilerle birlikte oluşturmak göreviyle karşı karşıyalar. Bu örgütü Türkiye'nin tek gençlik örgütü olma yolunda geliştirmek için yılmadan çalışmak göreviyle karşı karşıyalar. Bu örgütü Parti'nin yönlendiriciliğinde sosyalizm mücadelesine her geçen gün daha güçlü biçimde katmak göreviyle karşı karşıyalar.

Ve Türkiye İşçi Partisi'nin gençleri görevi de kendilerine verilen diğer tüm görevleri başardıkları gibi yüzlerinin aklına yerine getirecekler.

"Demokratik Sol"dan "Eylemcilere" ihtar

CHP yazarlarının eylemsizlik önerileri, bir eylemi de beraberinde getirdi. Demokratik Sol Dernekler Federasyonu, eylemsizliği önerip savunan bir bildiri dağıtarak "eylem koydu".

CHP'li gençlerin eylemsizliği önerim diye kuydukları bu eylem, başka şeyleri de ortaya koyuyor. En başta, CHP'nin ve gençlerin "devlet kurumlarının faşistlerden temizlenmesi" talebini nasıl değerlendirdiklerini. Dağıtılan bildirinin bu bölümünde aynen şöyle deniyor:

"Östelik devleti işgalcilerden kurtarmak isterken devleti bizle işgal edecek faşistlerden ayrıcalığınıza neler olacağı merak konusudur."

Bu cümleler, bildiriyi kaleme alan CHP'lilerin Türkiye'yi yeterince bildediklerinden başka gerçekleri de ortaya koyuyor. Bir kere ve en başta, devlet dairelerine doldurulan faşistler temizledikten sonra, yerine başkalarını almak her durumda zorunlu değil. Çünkü, başta MHP militanları olmak üzere, kadroların zorlanarak şişirildiği herkes tarafından biliniyor. En başta bu beslemelerin "gizli işi" olduklarını bilmek gerekiyor.

İkincisi daha da önemli. Temizlenen faşistlerin yerine kimleri getireceksiniz? İlericileri, demokratları, dürüst memurları. Başka alması yok. Bu almasığın yerine getirilmesi, "faşizmin bir başkası" mı oluyor? Böyle düşünenlerin nasıl "demokratik", hele hele nasıl "solcu" olduklarını anlamak mümkün değil. CHP, devlet dairelerini bu zihniyetle ml faşistlerden temizleyecek?

Ancak "demokratik solcu" gençlerin hakkını da bir yerde teslim etmek gerek. Bildirinin bir başka bölümünde şöyle deniyor:

"Eyleme çıkmazdan önce cebine en az bir CHP milletvekilinin telefon numarasını koyanların CHP'yi eleştirmeye hakları yoktur."

Sosyalist adına ortaya çıkan kimi göşist grupçukların, "demokratik solcu"lardan böyle bir söz işitmeleri, kendilerini hiç mi rahatsız etmedir? İşte, CHP'den çok CHP'çiliğin ödüllü böyle alıyorsunuz. Böyle sözler işitiyorsunuz. Belki de biryerlerde okudunuz. "Sosyal demokrasiye karşı ikili bir yaklaşım içinde olmalı" diye duyduunuz. Sonra bunu dergilerinizde CHP'ye veyansın edip, ajandalarınıza CHP'li milletvekilli telefon numaraları doldurmak olarak yorumladınız. Böyle bir "eylem" etiğe ve böyle bir yatakalılığa, sonunda böyle bir cevap aldınız.

Bunlara şunu söylemek gerekiyor: CHP'li iseniz, oturup doğru dürüst CHP'lilik yapın. CHP'ye üye olun. Gençlik kollarında bildiri dağıtın. Yok eğer sosyalist iseniz, sosyalist olduğunuzu bilin. Sosyalistlerin en başta kendilerini güvener yola çıktıklarını unutmayın. Ve yine unutmayın ki, "fızetli eylemcilik" hiçbir dönem, kimseye hayır getirmedir.

İKİNCİ BASKI ÇIKTI
TÜRKİYE ÜZERİNE TEZLER 1908-1978
YALÇIN KÜÇÜK

DEMOKRATİK BİRİKİM SOSYALİST GÖREVLER

METİN ÇULHAOĞLU

Gerçekler, ilk bakışta çelişkili bir nitelik taşıyor. Sosyalist harekette de, gerçeklerin çelişkili görünen yanlarının kavranması büyük önem taşıyor. Hareketin dinamizmi ve yaratıcılığı, görüntüdeki çelişkili durumun özüne inilebilmesinden, buradan gerekli sonuçların çıkarılabilesinden kaynaklanıyor. Sosyalist hareket, dünyanın her yerinde ileri adımlarını dün böyle attı. Bugün de böyle atıyor.

SUBJEKTİF ÖĞENİN AĞIRLIĞI ARTIYOR

Örgüt kavramı ve pratiği Lenin'de niçin Marks ve Engels'e kıyasla daha gelişkin? Niçin bugün örgütün önemi, Lenin döneminden de daha büyük? Bu sorulara cevap verebilmek için, günümüzün yine "çelişik" görünüm taşıyan gerçeklerinden birini özetlemek gerekiyor: Özellikle günümüzde, geniş yığınlardaki demokratik birikim, *objektif olarak* sermayeyi hedef alan talep ve özelemler giderek yeni boyutlar kazanıyor. Çok daha geniş yığınları, yalnızca demokrasi mücadelesine değil, sosyalizm mücadelesine de kazanmanın koşulları, bugün, düne kıyasla çok daha gelişkin durumda. Peki bütün bu olumlu objektif gelişmeler, subjektif ögenin, görev ve sorumluluklarını azaltıyor mu? Tam tersine, daha da artırıyor. Bu nedenle, çoğu kez belirtildiği gibi, günümüzde subjektif öge, daha da belirleyici bir nitelik kazanıyor. Yani partinin rolü ve işlevi, bugün, dünkünden daha büyük bir ağırlık taşıyor.

Neden böyle? Türkiye'den somut örneklerle başlamak gerekiyor. Önce, 12 Mart'ın yedinci yılında, yedi yıldır sık sık tekrarlanan bir gerçek: Geniş yığınlar, 12 Mart döneminden daha büyük bir birikimle, daha bilinmiş olarak çıktılar. Demokratik birikim, daha yüksek boyutlara ulaştı. Demokratik kitle örgütlerinin varlığı ve bugünkü ağırlığı da bu gelişmenin ürünü oldu. Bunlar, gerçek. Ama bütün bunlar, örgütlü sosyalist hareketin önemini, ağırlığını ve subjektif bir öge olarak belirleyiciliğini azalttı mı?

DEMOKRATİK BİRİKİM, SOSYALİST TERCİH

Sendikasından derneğine kadar, kitle örgütlerini, bilerek ya da bilmeyecek sosyalist örgütün yerine geçirmeye çalışanlarda böyle bir anlayış hakim olduğunu kabul etmek gerek. Böylesi, gerek boyutlu, ama şekilsiz, yönsüz ve dağınık bir birikimi kendi başına sosyalist birikimin yerine koyma hatasını işliyorlar. Demokratik birikimi, kendi başına sosyalist birikimin yerine koyma, birbirinden kaynaklanan iki ucu da beraberinde getiriyor: Ya birikime bakarak sosyalist örgüt kümüseniyor; ya da yine birikime bakarak, kitle örgütleri partinin önüne geçirmeye çalışıyor.

Daha da somut bir örnek: ODTÜ, İlerici, demokratik birikimin hayli yüksek olduğu bir öğrenim kurumu. Öğrencisi, öğretim üyesi ve işçisi ile böyle olduğuna kuşku yok. Bu okulda 11 Aralık yerel seçimlerinde, yurtlarda o kullanıldı. Sosyalist örgüt 52 oy alırken, CHP 642 oy aldı. ODTÜ'de sosyalist sayısı bu kadar az mı?

Az. Demokratik birikimle bilinçli sosyalist tercih arasında önemli bir fark olduğu için böyle. ODTÜ'de, beş aşağı, beş yukarı 52 adet sosyalist oy var. İlerici demokratik özelemlerini sosyalizm bilinci ile bütünleştiremeyenler ise bunun 13 katı. Bu kadar açık, bu kadar yalın. Yalnızca ODTÜ'de değil Türkiye'nin her yanında da böyle. Böyle olduğu için "TLP'nin 1971'den önce 300 bin oyu vardı" diye bugünkü hareketi küçümsemenin hiçbir anlamı yok.

TERCİHİN GERİSİNDE

Subjektif ögenin rolü ve önemi burada ortaya çıkıyor. İlerici talep ve özelemler ne ölçüde yoğunlaşırsa yoğunlaşırsa, demokratik birikimin boyutları ne kadar büyüse büyüsün, bunu "sosyalist tercih" olarak abartmanın da hiçbir anlamı yok. Demokratik birikim, bilinçli sosyalist tercihlerin yerine konduğu süreçte, abartma ve küçümseme birbirini izler. Birbirini tirmandırarak, insanları ters uçlara sürükler.

Sorunun, teorik boyutları üzerinde duranların arasında, Uruguay Komünist Partisi Birinci Sekreteri Rodney Arismendi de var. Arismendi, şöyle diyor: "Önemini tekrar tekrar vurgulayacağımız bir gerçek de şu: Dünyamızdaki sorunların çözümü, aralarında geniş toplumsal tabakaların da bulunduğu geniş yığınların hareketlenmesiyle yakından ilgilidir. Bu hareketlenme kimi durumlarda emperyalist saldırıyı ve faşizmi hedef alıyor; diğerlerinde tekelci oligarşiler karşısında demokratik değişikliklere duyulan özelemleri dile getiriyor ve nihayet, kimi ülkelerde de ekonomik ve politik bağımsızlığı amaçlıyor. Ama politik ve ideolojik olarak bu mücadele, henüz kapitalizm ile sosyalizmden birini seçme anlamını taşıyor. Bunun nedeni ise zaman zaman politik bilinç yetersizliği, zaman zaman da belirli toplumsal tabakaların sınıfsal çıkarlarıdır." (R. Arismendi, Barış İçinde Birlikte Yaşamamanın Diyalektiği ve Devrimci Değişim Üzerine, World Marxist Review, Ocak 1976)

Arismendi, yığınların henüz "politik ve ideolojik olarak" iki yol arasında bir tercih yapacak konumda olmadığından hareketle, sosyalist örgütün yaratıcı politik ve ideolojik çalışmasının, kısacası "subjektif öge"nin taşıdığı önem ve ağırlığı üzerinde duruyor.

Sendikasından, derneğine, odasına kadar her yerde, politik ve ideolojik çalışmanın bu örgütlerin tabanında yürütülebilmesi, hem sosyalist hareketin önündeki engellerin yıkılmasında, hem de kitle örgütlerinin bugün içinde bulunduğu tıkanıklığın aşılmasında tek yol, tek yöntem. Kitle örgütlerini parselenecek arsa olarak gören, siyasi hareket olmadığı için kitle örgütlerinde "siyasi çizgi" olarak boy gösteren sorumsuz grupların bugün birçok kitle örgütünü getirdiği darboğazı aşmak da yine ancak böyle mümkün.

İDEOLOJİK VE POLİTİK ÇALIŞMANIN BÖTÖNÖLÖĞÜ

Günümüzün tüm olumlu objektif koşul ve gelişmelerine karşın, örgütün inisiyatif ve yaratıcılığının dünkünden de büyük önem kazanması buradan kaynaklanıyor. Daha geniş yığınlar toplumsal yaşama ağırlığı koydukça "Roma'ya çıkan" yolların sayısı ve karmaşıklığı artıyor. "Roma'ya çıkan" yolların sayısı arttıkça da, yığınları Roma'ya götürececek örgütün önemi büyüyor. Örgütün ve subjektif ögenin ağırlığının giderek artmasını, Marks'tan Lenin'e, Lenin'den de günümüze böyle izlemek gerekiyor.

Ama dikkatle izlemek gerekiyor. Çünkü, ideolojik ve politik çalışma olmadan, ideolojik ve politik mücadele olmadan, kendiliğinden hareketlenen yığınların, yine kendiliğinden ve bir anda sosyalizme, sosyalist örgütün çevresine kanalizasyon beklemek, Godot'yu beklemekten başka bir anlama gelmiyor.

Hem ideolojik, hem de politik çalışma. Hem ideolojik, hem de politik mücadele. Aynı anda ikisi birden. Çünkü biri olmadan diğeri olmaz. Biri olmadan diğeri düşünmek, eşyanın tabiatına aykırı. Bu nedenle, Türkiye'de yığınların birikimini ve hareketlenmesini yeterli ölçülerde olmasa bile bir anlamda yansıtan, tabandaki birikimi hareket getirme özelliğini yeterince hayata geçirememekle birlikte önemini koruyan kitle örgütlerindeki çalışmayı, yalnızca "yanlış çizgi"lerin eleştirisi ve sergilenmesine yönelik bir "ideolojik çalışma" olarak görmemek gerekiyor. Bu mücadele, bu örgütlerin tabanını kazanmaya ve sosyalist örgütün koyduğu daha ileri hedeflere çekmeye yönelik somut politik çalışma ile bütünleşmediği sürece ileri adımlar atılamaz. Arismendi'nin sözünü ettiği "politik ve ideolojik hazırsızlık" durumunun tek bir çözümü var: Politik ve ideolojik çalışma.

YÖNTEMLERİN ZENGİNLEŞTİRİLMESİ

Sendikasından, derneğine, odasına kadar her yerde, politik ve ideolojik çalışmanın bu örgütlerin tabanında yürütülebilmesi, hem sosyalist hareketin önündeki engellerin yıkılmasında, hem de kitle örgütlerinin bugün içinde bulunduğu tıkanıklığın aşılmasında tek yol, tek yöntem. Kitle örgütlerini parselenecek arsa olarak gören, siyasi hareket olmadığı için kitle örgütlerinde "siyasi çizgi" olarak boy gösteren sorumsuz grupların bugün birçok kitle örgütünü getirdiği darboğazı aşmak da yine ancak bunlarla mümkün.

1917 Şubat'ında Bolşevkler, Sovyetlerde azınlıkta iken Ekim'e kadar nasıl ileri adımlar atabildiler? Hiç kuşkusuz yalnızca ideolojik mücadele ile, Lenin'in belagati ve inka gücüyle değil. Bunları, somut politik çalışma ile bütünleştirerek. Tabanı, politik çalışma, politik mücadele ile zorlayarak. Aynı şekilde, ülkeye, döneme, koşullara özgü somut politik çalışma biçimlerini bulmak da sosyalist hareketin görevi. Bugün, sosyalist hareketin temel sorunu bu biçim ve yöntemlerin geliştirilip zenginleştirilmesindedir. Yine eldeki deneyimlerden, bugüne kadarki politik çalışmalardan hareketle.

İSPANYA'DA GERİCİLER İKTİDARA İLK ADIMLARINI ATTILAR

İspanya'da önceki hafta içinde ortaya çıkan hükümet bunalımı, Ekonomi, Sanayi, Çalışma, Tarım ve Ulaştırma Bakanlarının değiştirilmesiyle yeni bir döneme girmiş oldu. Böylece, son iki yıldır iktidardan bir ölçüde uzaklaştırılmış olan gerici güçler, iktidara doğru yeniden güçlü bir adım atmış oldular.

Geçtiğimiz yıl 15 Haziran'da yapılan genel seçimlerde Başbakan Suarez'ın Demokratik Merkez Birliği Partisi parlamentoda çoğunluğu elde etmişti. DMB'nin bu başarısı, parti lideri Suarez'ın daha önceki hükümet deneyi boyunca ülkenin demokratikleşmesinden yana bir tutum içinde gözükmüş olmasındadır. Seçimlerde, Franco rejiminin sürdürülmesinden yana olan açıkça gerici partiler ağır bir yenilgiye uğranmışlardı. Suarez'

in yeniden kurduğu hükümet, ülke içindeki gerçek güçler dengesinin durumunu yansıtmaya yönelik görünüyordu. Suarez, hükümetine, faşist diktatörlük döneminde ilerici, anti-faşist konumlarıyla tanınmış bakanları almıştı. Bu arada ülke ekonomisi için kilit sayılacak bakanlıklarda da yine demokratik eğilimleriyle tanınan politikacılar yer alıyordu. Suarez'ın bu tutumu, İspanya'daki ilerici güçler tarafından gerçekçi bir politika olarak değerlendirilmişti.

OUİNTANA TEKELLERE BOY HEDEFİ OLUYOR

Son hükümet bunalımının doğmasına gerekçe olarak gösterilen Ekonomi Ba-

ŞÜ YIL ÖNCE PORTEKİZ'DE OLANLAR ŞİMDİ DE İSPANYA'DA TEKRARLANIYOR. GERİCİ GÜÇLER, HÜKÜMETTE KARŞI POLİTİKALAR ARASINDA KURULMAYA ÇALIŞILAN DENGELİ EMEKÇİ HALKA KARŞI DEĞİŞTİRME GİRİŞİMLERİNİ YOĞUNLAŞTIRIYORLAR. ÖNCEKİ HAFTA, SUAREZ HÜKÜMETİNİN TEKELLERİN BOY HEDEFİ HALİNE GETİRİLEN BAKANLARI GÖREVDEN ALINDI. GERİCİLERİN MUTEMEDİ OLARAK TANINANLAR BU GÖREVLERE GETİRİLDİ.

kanı Enrique Fuentes Quintana, altı aylık bakanlık deneyimi süresince ülkedeki gerici güçlerin boy hedefi haline geldi. Quintana son olarak İspanya ekonomisinde belirleyici bir yer tutan elektrik ve elektronik tekellerini karşısına almıştı. Bakan, "dolaylı devletleştirme," olarak nitelenen bazı önlemlerden yana olduğunu belli ediyordu. Bu arada, Franco'nun en azlı destekçilerinin yuvalandığı siberurji (maden çıkarımı) sanayinin kontrol altına alınmaya yönelik girişimlerle ilgili söylentiler kendisini göstermişti. Quintana, elektrik şirket ve santrallerin tahvillerinin yüzde 51'inin devlet tarafından satın alınmasını öngörüyordu. Büyük tekel, buna karşılık yatırımları sınırlandırarak ülkeyi yapıp bir ekonomik bunalıma sürüklemeye tehditlerini savurmaya başladılar. Böylece büyük yerli finans kuruluşları da gerici tekelin saf-larına çekilmişti.

SUAREZ TESLİM OLUYOR

Gericilerin boy hedefi olan sadece Ekonomi Bakanı değil, Çalışma Bakanı ve Barselona Üniversitesi eski rektörü Jimenez de Parga da saldırıların boy hedefleri arasındaydı. Tekeller, yeni iş mevzuatında, işverenlere diledikleri gibi işçileri işten atmayı kendisini veren hükümlere yer verilmesini de Parga'ya kabul ettirmişlerdi.

Tekellerin hücumu özellikle üç hafta önceki İspanyol İşverenleri Sendikası Genel Kurulu'nda en yüksek düzeye çıkmıştı.

Hükümeti olduğu gibi kendi rotaları-

na sokmaya çalışan tekel ve gerici güçler, Suarez'ın partisinin aşırı gerici kanadını öne sürerek, boy hedefi seçtikleri kişileri hükümetten uzaklaştırmayı başardılar. Başbakan Suarez, bir süre gösterdiği kararsızlıktan sonra, başta Quintana olmak üzere beş bakanını feda etme yolunu seçti. Ekonomi Bakanlığı'na DMB'nin sağ kanadının liderlerinden olarak tanınan Abril Martorel getirildi.

ŞÜ YIL ÖNCE PORTEKİZ'DE OYNANAN SENARYO

İspanya'daki son gelişmeler 1974-76 yıllarında Portekiz'de olup bitenleri anımsatmaktadır. Portekiz'de 25 Nisan devriminden sonra kurulan çeşitli asker-sivil karışımı hükümetler, gerici güçlerin saldırılarıyla adım adım sağa, halka karşı bir konuma getirilmek istenmişti. Bu amaçla zaman zaman darbe girişimlerine başvurulmuştu. İspanya'da bugün farklı gözükten durum, hükümetin tek bir partinin elinde olmasındadır. Fakat 1977 Haziran seçimlerinden sonra kurulan DMB hükümeti, tek bir partinin temsilcilerinden oluşmakla birlikte, farklı eğilimleri bağdaştırma çabasının bir ürünüydü. Böylece kurulan geçici denge, şimdi gericiğin saldırılarıyla emperyalizmin ve tekelin lehine bozulmak istenmektedir. Emperyalizmin ve işbirlikçi tekelin, liberik yarınadındaki ülkelerde demokratikleşme sürecini rayından saptırmak için izledikleri stratejiyi takip birbirine benzemektedir. Geleceğin, Portekiz'de olduğu gibi İspanya'da da bugün sınıf mücadelesine sahne olacak şimdiden anlaşılıyor.

IMF Sedat'ın ihametini ödüllendiriyor

Mısır Devlet Başkanı Enver Sedat'ın Arap halklarına ihaneti IMF tarafından ödüllendiriliyor. IMF'nin önümüzdeki üç yıl içinde Mısır'a yaklaşık olarak 800 milyon dolarlık kredi vereceği açıklandı. Önceki hafta içinde bir IMF heyeti Mısır'da temaslarda bulunmuştu. Kahire'de yayınlanan "El-Ahram" gazetesi, IMF'den alınacak kredinin Mısır'ın dış ödemeleri açığını kapatmak ve bazı "ekonomik reformların"(!) gerçekleştirilmesi için kullanılacağını bildirdi. Bu arada, IMF'nin, Mısır parasının değerinin düşürülmesi yada hükümet harcamalarının kısımlaması gibi bir tavsiyede bulunmadığı öne sürüldü.

IMF ile Mısır hükümeti arasında 1976 yılı sonunda da temaslarda olmuş, IMF'nin kredi sağlamak için öne sürdüğü koşulların yerine getirilmesi üzerine ülkede geniş çaplı direnişler başlamıştı. Emekçi halkın büyük tepkisi karşısında Sedat yönetimi, başlattığı ekonomik önlemlerden bir bölümünü vazgeçmek zorunda kalmıştı.

Şimdi Sedat yönetiminin emperyalizmin emirlerine uyarak Arap halklarının çıkarlarını siyonistlere peşkeş çekmesi üzerinde, IMF'nin ve diğer finans kuruluşlarının kredi musluklarını açtığı görülmüyor. Sedat yönetimi, belki de, Mısır parasını devalüe etmekten çok daha önemli koşulları yerine getirmiş sayılıyor. Sedat'ın avucuna aktılacak kredilerle, Mısır ekonomisinin bunalımını hafifletilebileceği, böylece gerici iktidarın sağlanabileceği umuluyor.

Bu umutlar da boş çıkacaktır. Hainler, ergeç, halkların önünde yargılanmaktan kurtulamayacaktır.

İrkçilik göçmen işçi çocuklarını tehdit ediyor

Federal Almanya'da göçmen işçi çocuklarının en zor koşullarda bulunan kesimini, Türkiye'den gelen işçilerin çocukları oluşturuyor. Sayıları 250 bini bulan Türk çocuk ve gençleri için sadece 250 öğretmen bulunuyor.

Kapitalist Avrupa ülkelerinde çalışan göçmen işçilerin karıştığı uygulanan ayrımcı politikanın sonuçları, göçmen işçilerin "ikinci neslinin", yani göçmen işçi çocuklarının durumunda çarpıcı bir biçimde gözleniyor. Göçmen işçi çocuklarının durumu, özellikle endişe verici boyutlara ulaştı. Federal Almanya'da Türkiye'den, İspanya'dan, İtalya'dan ve diğer ülkelerden gelen işçi çocuklarının sayısı 1 milyonu aşiyor. Duisburg, Frankfurt, Krefeld ve Offenbach kentlerinde tüm kayıtlı doğumların üçte birini göçmen işçilerin çocukları oluşturuyor.

Federal Almanya Hükümetinin, göçmen işçi çocuklarını Alman vatandaşlarından uzaklaştırmak için bilimsel bir politika izlediği bildiriliyor. Bu amaçla "Bavyera modeli" adı verilen bir okul sistemi uygulanıyor. Bu model uyarınca, göçmen işçilerin çocukları, sadece kendi yurttaşlarının bulunduğu sınıflara ayrılıyor. Böylece yabancı genç ve çocukları, yaşadıkları toplumlardan "tecrüt edilme" amaçlanıyor. Bu genç ve çocukları, onları geleceklelerinden ve aile alışkanlıklarından koparmaya bahane-siye, evleri ve okulları dışındaki toplum yaşamını kavramalarına ve bu yaşama uyum göstermelerine olanak vermeyen bir eğitim uygulanıyor. Böylece bir pol-

tikanın sonucunda, örneğin Bavyera'da, ana okullarına gidebilecek yaştaki çocukların sadece yüzde 26'sı bu olanağı bulabiliyor.

Bu arada, Federal Almanya'da göçmen işçi çocuklarının en zor koşullarda bulunan kesimini, Türkiye'den gelen işçilerin çocuklarını oluşturduğu bildiriliyor. Yapılan açıklamalara göre, sayıları 250 bini bulan Türk çocuk ve gençleri için toplam olarak 250 öğretmen bulunuyor.

Herhangi bir Ortak Pazar üyesi ülkenin yurttaşları olmak da göçmen işçilerin durumunda bir değişiklik yaratıyor. Örneğin F. Almanya'da bulunan İtalyan gençleri de, çalışma izni elde edemedikleri için, "yasa dışı" olarak nitelendirilen çalışma yollarına başvurmak zorunda kalıyorlar.

Göçmen işçi çocuklarının ve gençlerinin içinde bulunduğu bu koşullar toplumdun zorla soyutlama ve çalışma olanağı bulamama durumları, bu kesimler arasındaki huzursuzluğun "uyuşturucu" madde kullanma" gibi hastalıkların baş göstermesine yol açılıyor.

Göçmen işçi çocuklarının koşulları, işçi sınıfını parçalamak amacıyla uygulanan ve yoğunlaştırılan ırkçılığın kaçınılmaz sonuçlarını simgeliyor. Bu sonuçların ortadan kaldırılması, kapitalist Avrupa ülkelerindeki göçmen işçilerin, yaşadıkları ülkenin işçi sınıfıyla en sık dayanışması ve elele mücadelesiyle mümkün olacaktır. Böylece sahte "sosyal barış" demagojilerinin, ve bu perde arkasında yürütülen ırkçılığın maskesi de düşürülecektir.

ŞİLİ EMEKÇİLERİNİN ZAFERİ YAKINDIR

Faşist cuntaya karşı Şili emekçilerinin mücadelesini ağır gözlik koşullarına rağmen tüm ülke düzeyinde sürdüren Şili Birleşik İşçi Merkezi (CUT) dünya kamuoyuna bir çağrı yayınladı. Örgütün "dış komitesi"nin Fransa'nın St. Denis kentindeki toplantısından sonra yayınlanan çağrıda, tüm dünya emekçilerinin Şili halkıyla dayanışmasının güçlendirilmesi istendi. Değişik siyasal partilerin üyeleri olarak Çağrı'yı imzalayan, Mario Navarro, Luis Meneses, Eduardo Rojas, Humberto Elgueta ve Jorge Frias, CUT'un, hızla tüm Şili emekçilerinin sahip çıktığı bir örgüt olarak geliştiğini belirttiler.

ORTAK EYLEMİN ÖNÜNDEKİ ENGELLER

CUT'un çağrısında, faşist diktatörlüğün politikasından en ağır biçimde etkilenenler işçiler olduğu belirtiliyor. Bununla birlikte, faşist cunta tarafından kapatılan sendikalar 1974 sonuna doğru yeniden seslerini duyurmaya başladılar. Şili işçi sınıfı, cuntanın ilk ağır darbele- rinin açtığı yaraları sarıktan sonra, sendikal örgütlerini demokratik mücade- lenin ön saflarına sürdüler. Aralık 1974'te önde gelen sendika yöneticileri Şili'yi ziyaret eden ILO (Uluslararası Çalışma Örgütü) Komisyonu ile görüşme olanağı- nı buldular. 1975 Mayıs'ında Santiago'daki Capulican Tiyatrosunda sendika- lar yığılsal bir gösteri düzenlediler. Geçtiğimiz yılın 11 Mayıs'ında 126 sendika- nın yöneticileri demokratik haklar için bir çağrıda bulundular. Ağustos ayında çağrıya katılan sendikal örgütlerin sayısı 479'a yükselmişti.

CUT temsilcileri, sendikal örgütlerin Şill'de kendisini gerçek bir demokratik güç olarak ispatlanış olmasına rağmen, bütün örgütlerin ortak eyleminin yönün-

de ciddi engellerin de bulunduğunu be- lirtiyorlar. Cuntanın doğrudan baskı ve saldırılarının yanı sıra, kendisine bağlı bir sendikal hareketi tezgahlama çabala- rının da tam birliği engellediği bildiril- yor. Bununla birlikte sendikal örgütlerin yüzde 90'ı demokrasi saflarında yer alı- yor.

İŞÇİ SINFININ BİRLİĞİ

Şili Birleşik İşçi Merkezi, işçi sınıfı- nın birliğini hayati önemde görüyor ve pekçok tehlikenin bu birliği tehdit etti- ğini bilerek davranıyor. Birliğin önünde- ki engeller arasında, sendikaların birleş- me özgürlüğüne karşı çıkan eğilimin hâ- lâ bir ölçüde de olsa varlığını koruması yer alıyor. Öte yandan sekte ve dogma- tik yaklaşımların kalıntılarının hâlâ re- vaçta olduğu belirtiliyor. Ayrıca, sendi- kal örgütleri "gruplar" halinde şu ya da bu politik hareketle birleştirme, dar an- lamda sendikaları "politikleştirme" yö- nünde girişimlerle karşılaşılıyor. Bütün bunlara rağmen, gerçek bir birlik anlayı- şının işçi kitleleri arasında güç kazandı- ğı, işçilerin sendikal örgütlerine sıkça sarıldığı görülmektedir.

CUT temsilcileri, birleşik bir sendikal hareketin, günümüz koşullarında belirli özelliklere sahip olması gerektiğini be- lirtiyorlar. Bu özellikler arasında, sendika- ların politik partiler karşısındaki bağım- azlığını başta geldiği görüşünü savun- yorlar.

DİKTATÖRLOGUN TECRİTİ İÇİN

Sendikal hareketin gerek uluslararası düzeyde, gerekse Latin Amerika kıtası üzerinde bölünmüş durumu da Şill'deki sendikal hareketin önündeki sorunlar arasında yer alıyor. CUT temsilcilerine göre, uluslararası düzeyde doğru bir po-

Şili halkı, önderlerinin arında zafere yürüyor

litikanın uygulanması, CUT'un ve Şili sendikal hareketinin birliğinin korunup geliştirilmesinde büyük önem taşıyor. Şill'in öneki sendika liderleri şöyle di- yor:

"Kimsede ders vermek niyetinde de- ğiliz. Fakat herkesten, bizim ülke koşul- larımızdan ve tarihimizden gelen birleşik niteliğimizde saygı göstermelerini istiy- yoruz. Başkalarının bizim birliğimize karşı tutumları, onları yargılayacağımız temel

ölçüt olacaktır. CUT, politikasını bu il- keler üzerinde sürdürecektir. Ülke-deki karmaşık durumun doğurduğu sorunları biliyoruz ve çeşitli zamanlarda düştüğü- müz yanlışları görmeliktir görmüştür. Bununla birlikte, diktatörlüğün tam te-critini sağlamak ve Şili halkıyla dayanı- şmayı güçlendirmek için herşeyi yapma kararlılığımızı belirtiyoruz. Sadakat bir- liğinin temelidir, birlik ise zafere, de- mokrasî, özgürlük ve adaletin temelidir."

DSF tüm siyasal tutukluların salınmasını istiyor

Birleşmiş Milletler İnsan Hakları Ko- misyonu'nun 34. oturumu 6-10 Mart ta- rihleri arasında Cenevre'de toplandı. Toplantıda, dünyanın pekçok ülkesin- de insan haklarının çiğnenmesi üzerin- de duruldu. Bu arada Dünya Sendikalar Federasyonu (DSF), komisyona sundu- ğu resmi bir raporla, Endonezya, Para- guay ve Uruguay'da insan haklarına yö- nelen saldırıların durdurulmasını talep etti.

DSF'nin raporunda, 1965'teki askeri darbeden bu yana Endonezya'nun dün- yadaki en çok siyasal tutuklunun bulun- duğu ülke durumuna geçildiği belirtiliyor. Çeşitli uluslararası kuruluşların araştı- rmalarına göre, Endonezya'da 350 kadar tutukevi ve toplama kampında 100 bine yakın siyasal tutuklu bulunuyor. Siyasal tutukluların açıklıkla karşı karşıya oldu- ğu belirtilen raporda, açıklıktan kurtulabilen- lerin de sitema, verem gibi hastalıklara tu- tulduğu açıklanıyor. DSF, ayrıca, ülke- de iş bulmak isteyen emekçilerden "30 Eylül" olaylarına karışmadığını be- lirtir bir "sertifika"nın istendiği bildiril- yor. 30 Eylül 1965'te bir grup ordu kuvvetleri, faşist generallerin darbe giri- şimini durdurmak için harekete geçmiş- lerdi.

DSF, Birleşmiş Milletler'in Endonezya hükümeti üzerinde tutukluların derhal salınması için baskıda bulunması- nı öneriyor. Örgüt, 180 milyon işçi adı- na, BM İnsan Hakları Komisyonu'nu, Endonezya'da insan haklarının çiğnen- mesini incelemek üzere özel bir grup oluşturmasını da talep etti.

DSF'nun Cenevre'de toplanan Ko- misyon'u sunduğu raporla, Uruguay'da da, binlerce tutuklunun hiçbir duruşma-

ya çıkarılmadan ve savunma hakkı ta- nınmaksızın toplama kamplarında tutu- lduğu bildiriliyor. Sorgulamalar sırasında her yaşta kadın ve erkeğe vahşice iş- kenelerin yapıldığı bildirilen Rapo- rda, işkence sonucunda hayatlarını kaybet- tiği saptanan özgürlük savaşçılarının bir listesi de sunuldu.

Dünya İlerici sendikalarının ulusla- rası örgütü olan DSF, 1954'ten beri Ge- neral Alfredo Stroessner'in faşist dikta- törlüğü altında bulunan Paraguay'da, te- rör, şiddet ve işkencenin ülkedeki poli- tik durumun baş karakteristiği oldu- ğunu belirtir. Rapo- rda, geçtiğimiz Aralık ayında İlerici sendikaların 21 yöneticisi- nin tutuklandığı açıklanıyor. 1976 Ekim'inde Fransız "Temolnages Chre- tiens" dergisinde yapılan bir açıklama- ya dayanarak, Paraguay'da toplam 2.5 milyonluk nüfus içinde 2 bin politik tutuk- lunun bulunduğu belirtiliyor.

Çeşitli uluslararası kuruluşların yap- tığı araştırmalar, Paraguay'da ölümlerin yüzde 85'inin yoksulluk ve açık sonu- cunda olduğunu ortaya koyuyor.

DSF, BM İnsan Hakları Komisyonu' ndan, Stroessner'in faşist girişimlerin- in kınanmasını, her türlü insani ve sendi- kal hakların derhal yürürlüğe sokulmasını, siyasal tutukluların en kısa zamanda ve koşulsuz olarak serbest bırakılmasını ta- lep ediyor.

16-23 Nisan tarihleri arasında Prag'da 9. Dünya Sendikalar Federasyonu, dün- yada ölümsüz geniş işçi yığınının, em- peryalizme, uluslararası tekellere ve ge- riciliğe karşı mücadelesinde bugüne ka- dar önemliler yerine getirmişti. 9. Dünya Kongresi bu mücadelede yeni bir aşamayı simgeleyecekti.

Mao'nun putlaştırılmasında bir adım daha

Geçtiğimiz hafta, Ocak 1975'ten bu yana ilk kez toplanan Çin Ulusal Halk Meclisi, Yeni Çin Anayasası'nı kabul etti. Anayasa'da yapılan değişiklikler, Mao'nun putlaştırılmasında yeni bir adım olarak değerlendiriliyor. Yeni Anayasa metnine, eski Başkan'ın ve politikasını öven bölümlerin eklenmesi, sık sık Mao'nun "tarihsel hizmetlerinden" söz edilmesi, Maocu rejimin sağ- lamlaştırılmasına yönelik çabalar olarak niteleniyor.

Çin Anayasasında yapılan değişikliklerde, "dörtler çetesi"ne karşı baş- latılan ve bugün de sürdürülen kampanyanın izleri gözleniyor. Gözlemlere göre, Anayasa değişiklikleri, "dörtler çetesi"ni ve taraftarlarını politik ve ide- olojik olarak gözden düşürme amacını güdüyor. Ulusal Halk Meclisi'nin birleş- timinde ve yönetici organlarının oluşturulmasında yapılan değişiklikler de, Hua yönetiminin güçlendirilmesi amacıyla ilişkili görülüyor. Anayasa değişikliğiyle yetkileri arttırıldığı anlaşılan Meclis'in, bugünkü yönetimin "dörtler çetesi"ne karşı sürdürdüğü kampanyada önemli bir araç haline getirilmeyle çalışıldığı belli oluyor.

Yeni Çin yönetimi, bir süredir, politik tabanını genişletme, ideolojik dayanaklarını güçlendirme çabası içinde gözüküyor. Yeni yönetin, bir yandan Mao'nun ideolojisi ve politikasının gerçek mirasıyla olma iddiasına hak kazan- maya, diğer yandan da ivedilik kazanan ekonomik önlemler için kitlelerde destek kazanmaya çalışıyor. Ulusal Halk Meclisi'nin yeniden canlandırılması- nın, Anayasa değişiklikleriyle Mao putunun sağlamlaştırılmasının, aynı amaca yönelik olduğu anlaşılıyor.

Başkan Hua'nın, Ulusal Halk Meclisi'nin toplantısında konuşmasında "üç dünya" teorisine atıfta bulunması, kalıplaşmış antisovyet sloganları tekrarlama- sı, "süper devlet hegemonyasına karşı en geniş mücadele cephesi"nden söz etmesi, maceracı rotaya bağlılığı kanıtlama çabasının bir ürünü olarak de- ğerlendiriliyor.

TRT'DE TEMEL FELSEFE

VAHİT DARCAN

TRT'de müdürler, şu sıralarda yine her zaman oynadıkları bir oyunun içindedir. Cem'i alkışlarla karşılamaya, "şirgündeki krala kurtarılmış vatan topraklarını teslim etmeye" hazırlar. Cem'i karşılama törenlerinde okuyacakları nutuk da şimdiden hazır: Biz gitseydik yerimize faşistler gelirdi. Bu daha mı iyiydi?

İsmail Cem TRT Genel Müdürlüğüne geldi, gelecek... Ecevit, Cem'in yazısını zımaya zaman bulamadı; Korutürk, Hükmüti, "Cem'in tarafsızlığı yitirdiği" konusunda uyardı... Ve İsmail Cem koltuğuna bir türlü oturamadı. Cem'in gellip gelmeyeceği tartışılardır, 1970'lerde Doğan Kaseroğlu ile başlayan ve Cem yönetimi zamanında da süren "TRT Haber Merkezi" serivenini aktaralım.

Bir süre önce Basın Yayın Genel Müdürü Ecevit'ten istifa eden Kaseroğlu, 1973 yılında Ecevit hükümetine istifasını sunduğu zamana kadar da Haber Merkezi Haber Müdürü idi. Kaseroğlu, TRT Haber Merkezi'nde efesme yaratan bir müdür oldu. Boşuna değil kuşkusuz! 1973'e kadar Haber Merkezi'ne ne kadar adam atanmışsa, atanma yazıların altında Kaseroğlu imzası görülür. Kaseroğlu bu dönem içinde önce Haber Merkezi'ni Genel Müdürlük'ten kopardı. Gereğ görev açısından, gerek idari yönden genel müdürlüğe karşı büyük ölçüde multariyet kazandı. Sonra radyo ve televizyon yayınlarında haber saatleri, haber merkezinin isteğine göre düzenlendi. Programları ise haber saatlerine göre düzenlenmesi zorunluluğu doğdu. Böylece TRT, sanki Haber Merkezi ve Genel Müdürlük diye ikiye ayrıldı.

KASAROĞLU VE "KADROSU"

Kaseroğlu, Haber Merkezi'nde istediği gibi atı koşturdu. Sağda solda ne kadar beceriksiz, ayak işlerine koğulmuş, üçüncü sınıf gazeteci varsa devirdi ve imdiür, müdür yardımcısı yaptı. Kendisine ralkıp olabilecek hiç kimseyi Haber Merkezi'nde barındırmadı. Ağzılarına

bir parmak bal çalarak ve "çok yakın ilgi" göstererek personelini minnet borçlu kılmaya çalıştı. Tek otorite bir başmüdür oldu. İstedğini sürdü, istediğini gecici görevlerle sağda solda süründürdü, Haber Merkezi'nden uzaklaştırdı. Ve 1973 yılında Ecevit hükümetinin İsmail Cem'i TRT Genel Müdürlüğüne getirmesiyle Kaseroğlu, yanına bir iki arkadaşını alarak gitti.

Kaseroğlu gitti ama, geride bir kısım devşirme, bir kısmı da Haber Merkezi'nde birlikte çalıştığı müdürlerini, "Kaseroğlu hayranlarını" bıraktı.

"ÖNEMLİ OLAN HİZMET"

Haber Merkezi'nin müdürleri, her devrin adamı olmaları çok iyi becerdiler. Her dönemin adanı olmaları ve yönetmelik hükümlerinin kendilerine tanıdığı haklarla Haber Merkezi'nde kemikleştirdi. Ehliyetiz olmanın verdiği kuşkuyla birbirlerine sarıldılar. Her iktidar değişikliğinde sağcı geçinenler "solcu" geçinenleri, solcu geçinenler de sağcı geçinenleri korudu. Böylece vaziyeti idare ettiler!

İsmail Cem, müdürlere elleşmedi. Kendisi için önemli olan hizmetti! Bakti ki bizmette pek bir kusurları yok(!), bakti ki meğer onlar da demokratmış(!) elleşmedi. Haber Dairesi Başkanlığı'ndan çok "yüksek politika"yla ve bu politika doğrultusunda haber programları yapmakla meğul Mehmet Barlas da bu müdürlerle pek iyi geçindi. Kaseroğlu'nun gölge kadrosu da Haber Merkezi'nin yönetmeye devam etti. Her önemli ha-

berden önce Basın ve Yayın Genel Müdürlüğüne telefon ediliş, gözlice Kaseroğlu'nun onayı alındı, daha sonra Barlas'a sunuldu. Haberlerde, CHP'nin sesini naha çok duyulmasında başka bir deçişliklik olmadı. İşçi ve emekçilerin sesi yine kısıldı, burjuva partilerin "al gülüm-ver gülüm" demecileri yine bütenler doldurdu. İsmail Cem ve ekibi de durumdan gayet hoşnut, ekranlarda sık sık boy gösterdi.

"ÜLKÜCÜ MÜDÜRLER"

Haber Merkezi'nin müdürlerine Nevzat Yalçınca'da elleşmedim. Doğrusu pek sıkıntı da çekmedi. Tutumuna "şahsiyetindeki zerafet" dediler. Karatış, haşın davranış önceleri, biraz tirpanattı. Amacı, Haber Merkezi'ni "ülkücü" yapmaktı. Bakti ki gereği yok, müdürler istediğinden ülkücü olabiliyor, vazgeçti.

Müdürler, şu sıralarda yine, her zaman oynadıkları bir oyunun içindedir. Cem'i alkışlarla karşılamaya, "şirgündeki krala kurtarılmış vatan topraklarını teslim etmeye" hazırlar. Cem'i karşılama törenlerinde okuyacakları nutuk da hazır: "Biz gitseydik, yerimize bir sürü faşist gelir ve Haber Merkezi'den bundan çok zarar görürüz. Bu daha mı iyiydi?" Cem'in "TRT'de 500 Giin"ünü okuyunlar, bu nutkun yararlı olacağını emindir. Peki ya Cem gelmezse? O da hiç sorun değil. CHP'nin Faruk Sükan'la Tunçca Mataracı'yla gayet iyi anlaşmış görünce, yüreklerine su serpiliyor: "Bu hükümetin atayacağı bir Genel Müdür'le nasıl olsa anlaşılır..."

YÜRÜYÜŞ okurlarından

Bursa da eylem birliği gecesi

27 Şubat akşamı Bursa Tayyare sinemasında Demokratik Güçlerin Kültür ve Sanat Gecesi düzenlendi.

Bu, faşizme ve emperyalizme karşı güç ve eylem birliğinin simgelenmiş eylemlerden ikincisiydi. Yapılan gece Bursa'da birliği sağlama yolunda ileriyet atılmış önemli bir adım oldu.

Gecenin anlamı, yapılan bir konuşmada "Henüz örgütlenmemiş, antisosyalist propaganda ve faşist demagoji ile kafaları karıştırmış, politikleşmemiş emekçilerin en geniş halk kitlelerinin gericiğin etkisinden kurtarılarak sınıf bilinci kazandırmak ve onları kurtuluş mücadelesinin safına çekmek için kültürel ve sanatsal faaliyetlerin, bu alanda yapılacak örgütlenmenin katkısı önemlidir" diye dile getiriliyordu.

Gecede 1500'e yakın işçi ve emekçi katıldı. Başlayışından sonuna değin, ufak tefek olumsuz davranışların dışında, bilinçli ve disiplinli geçti. Gecede katılanlar "Kahrolsun Faşizim", "Yaşasın Demokratik Güçlerin Eylem Birliği" sloganlarına coşkuyla katılıyorlardı...

Görülen bazı grupçu tavırlar, kendi sloganlarını atma çabaları geceye katılanlar tarafından destek görmedi ve tepkiyle karşılandı.

Gecede İşçi Kültür Derneği folklor ve tiyatro, Halkevi ve TUM-DER folklor gösterileri katıldı. Ayrıca sanatçı Rahmi Saltuk'un söylediği türkülerin gecenin anlamını bir kat daha artırdı.

Yapılan çalışmada bu anlayışın sürdürülmesiyle, ileride daha sağlıklı çalışmaların yapılacağını, faşizme, emperyalizme karşı güç ve eylem birliğini sağlama yolunda ileriyetli adımların atılacağını gösteriyordu.

Yürüyüş Dergisini, çıktığı günden bu yana ilgi ile izliyorum. Derginin, sosyalist hareket açısından önemli görevleri yerine getirdiğini, basın alanında önemli bir bölüğü başarı ile doldurduğunu söyleyebilirim.

Yine de Yürüyüş'ün önemli sayılabilecek bazı eksiklikleri olduğunu, bir okur olarak belirtmek isterim. En başta, Kültür ve Sanat sayfasında, doyuruculuğundan bulunmadığı kanısındayım. Kuşkusuz, bugüne kadar bu sayfalarda çıkan birçok yazı, oldukça ilginç, "yeni şeyler söyleyen" yazılardı. Ancak, bence bu sayfalarda önemli eksikliklerinden biri, kitap okumak isteyenleri yönlendiren nitelikte tanıtma ve eleştirilerin bulunmaması.

Türkiye'de her ay birçok kitap çıkarıyor. Türkiye'li okuyucu, sosyalizm mücadelesine gönül vermiş olanlar, bir "tercih" sorunu ile karşılaşıyor. Hele hele fiyatların alabilmesine artması, bu tercihin sorununun daha da ön plana çıkarıyor. Neleri alıp okumalı? Hangi kitaplar gerçekten Türkiye'de mücadele edenler için güncel bir değer taşıyor? Bu konuda büyük bir ekleklik var. Aynı zamanda, ilgilie izlenen bir dergi olarak, Yürüyüş'e düşen birçok görev de var. Bir okur olarak, bu öneride haklı olduğumu sanıyorum. Tabii, karar yine sizlerin...

Yürüyüş'ün sözde "sosyalist" sapık akımlara karşı verdiği ideolojik mücadele ancak sevinçle karşılanabilir. Ama yine kanımca, sosyalist hareketin kimi değişimlerinin tanıtıp sergilenmesine Yürüyüş'te yeterince yer verilmiyor. Özellikle Maoculuk ve Şovenizm gibi konularında, güncel olaylardan hareketle, bu sapmalarla açıklık getirme açısından Yürüyüş'e birçok görev düşüyor. Bu anlamda, bugüne kadar yapılanları yeterli saymak mümkün değil. Hele hele Türkiye'nin çeşitli kesimlerinde bu gibi sapmaların harekete verdiği büyük zararlar göz önüne alınır...

Sen olarak, sosyalist sistem ülkelerinin tanıtılmasına da bence daha büyük çabalar verilebilir. "Dünya sosyalist sisteminin, sosyalizmin çekiciliğini arttırması açısından başlıca temel öğe olduğu" düşünürse, bu önemli silaha da gerekli şekilde kullanmanın önemi ortaya çıkar.

Kanımca, bu tür eksiklikler de giderildiğinde, Yürüyüş daha doyurucu, daha çok aranan bir niteliğe kavuşacaktır. Başarılar.

Recep HASDEMİR
Erzurum

Yürüyüş'ün son sayısında, en çok ilgimi çeken yazı "SSCB Kurtuluşun Sosyalizmden Geçtiğini Kanıtıyor" başlıklı yazı oldu. Yıllar yılı "ikinci sınıf insan" muamelesi yapılan biz kadınlar, kan olarak horlanı, ana olarak çile çeken bizler sesimizi o kadar az duyurabiliyoruz ki... Sorunlarımızı o kadar az yer veriyor ki günlük basında... Yürüyüş'ün bundan sonraki sayılarında da kadın sorununa sık sık yer vermesi dileğiyle saygılarımı sunarım.

Macide KORKMAZ
Trabzon

Dikkatinizi çekti mi bilmem. Babıili basını son zamanlarda rotasını sürekle olarak "muhalafet" yönüne kaydırıyor. Sanki bunlar emekçi halkın çektiğini zamların getirdiği yıkımları bilenen, anlayarak. Milliyet gazetesinde Bedri de artık "muhalafet" karikatürleri çiziyor. Günaydın, "emekçiden yana" muhalafet başlıklarını atıp duruyor. Radyolarda ise sürekle olarak Milliyetçi Hareket Partisi'nin yine "emekçiden yana" sesi.

ÇAĞDAŞ BİLİM, MATERYALİZM VE BİR İNCELEME

MEHMET KÖK

*Davranışlarımızın Kökeni
Dr. Serol Teber
Sorun Yayınları
İkinci Baskı, Ocak 1978*

Nöro-Psikyatrist uzmanı Dr. Serol Teber'in Davranışlarımızın Kökeni adlı incelemesi Ocak ayında Sorun Yayınları tarafından ikinci baskısına yapıtı.

Empyralistlerin uluslararası propaganda, çağdaş bilimin her dalında insanlığın elde etmiş olduğu zengin aşamaları kendi burjuva ideolojilerinin tekelinde imiş gibi gösteriyor. Burjuva ideologları ve onların çağdaş görüş ve sapırmacılarının evrensel yayıncıları olan her ulusun gerici, bilim ve bilimin çağdaş sonuçlarını içeren ve sistemli, bilimsel dünya görüşü olan felsefeyi titizlikle bileyenler ve farklı toplumsal sistemlerin kabulüne göre değişen varsayımlar düzeyine indiriyorlar. Bu gerici düşünce sahiplerine göre diyalektik ve tarihi materyalizm ve çağdaş bilim daları birbirlerinden ayrı ve birbirini etkilemeyen anlayış ve çalışmalardır. Diyalektik ve tarihi materyalizm onlara göre felsefenin içinde yer alan görüşlerden sadece bir tanesidir. Yine burjuva ideolojilerine göre bilimsel teknolojik ilerlemelere ve kazanımlara farklı yol ve yöntemlerden gidilebilir. Materyalizm de bu yollardan biri ve batta geçersiz olanıdır.

BİLM DİŞİ "BİLİM ADAMLARI"

Ülkemizde egemen olan sermaye s-

Olup bitenler açıklar. Burjuvazi, muhafazetçi de ipotegi altına almak, gerçek muhalif olan sosyalistleri arada kaynatmak çabası içindedir. Ne olursa olsun, sosyalistlerin, kapitalist düşüncesin gerçek muhalifleri olduğu anlaşılmasın. Dertleri, amaçları bu.

Yürüyüş, bir zamanlar kapitalist düzenin plâniklerini, yolsuzluklarını bulup çıkararak etkin bir muhafazet yapıyor. Ben şahsen, bunları okuyarak kapitalizmi daha iyi, daha yakından tanıdım. Çevremde de bunları göstererek insanları gözlerini açmaya çalıştım. Ancak son zamanlarda daha çok ideolojik nitelikte yazılara yer veriyorsunuz. Gerçi bunlar da çok önemli, ama bir "Demirel'in TIR filosu", "Vehbi Koç'un vergi kaçırması" türünden haberleri son zamanlarda pek göremiyoruz. İnsanları yu-kudan uyandırmada bunların ne kadar etkili olduğunu sizler de bilirsiniz. Başarılar.

Selman CURA
Ankara

nfları ve onların bilinçli olarak hizmetinde bulunan birçok 'bilim adamı' ve rimsiz çalışmaları, gerici ve sapırmacı öğretim üyeliği dışında, içinde yaşadıkları topluma hiçbir yarar getiriyorlar. Getirmedikleri gibi tekelinde tutmaya çalıştıkları çağdaş bilimin verdiği yerlerden, değil emekçi halk kitlelerini, aydınları ve kendi öğrencilerini bile haberdar etmiyorlar. Egemen sınıfların doğrultusundaki eğitim sistemine ek olarak araştırma, inceleme üzerindeki tutucu ambargoları, basın, yayın alanlarında gerici tekel, çağdaş bilimin verdiği aşamalarda emekçi halkımızın, aydınlarımızın bilginliğini engelliyor. Bu engelleme, ülkemiz insanlarının günlük yaşamlarında kullanılabileceği, bilmediğini öğrenip uygulayabileceği birçok çağdaş bilgiden yoksun bırakılmalarını sağlıyor.

Çağdaş bilimin ürünlerinden tüm emekçi halkın yararlanmasının yolu, toplumun ilerlemesinin, çağdaş gerekere uygun örgütlenilmesinin yolu içinde yaşadığımız kapitalist düzende elbette yasadışı değil. Kapitalist üretim ilişkileri izin vermediği gibi, kapitalist üretimin ilişkilerinin sımsıması de emekçi halkın gerici bilinç düzeyinde tutulmasını gerektirdiği ve bunu da egemen sermaye sınıfları çok iyi bildiği için bilim halkın gözlerinden uzak tutmaya, felsefeden uzaklaştırmaya çabalsayacaklar.

Ancak çağdaş bilimin köstekleyicileri, bilimin her alanında tek geçerli, doğru yöntem olan diyalektik yönteme ve bilimin günümüzdeki en ilerli sonuçlarını içerdikleri gibi tek tutarı dünya görüşü olarak bilimin gelişmesinde birinci itici güç olan diyalektik ve tarihi materyalizm felsefeye kuşku düşürenler sadece gerici mi? Çeşitli bilim dallarında çalışan, ilerici, demokrat konumda bulunan birçok aydınımızın, materyalizme karşı koruduğu kararsız ve kappak tavır bilimin ve felsefenin kösteklenmesinde az mı rol oynuyor?

Artık günümüzde namuslu bilim adamlığının da gölgesi ortaya çıktı. Nasıl üretim araçlarının mülkiyetine sahip olmakla namusluluk bağdaşmaz şeylerse, burjuva ideolojisinin kölesi olmakla da çağdaş bilim adamlığı bağdaşmıyor. Materyalizm karşısında kappak, kararsız ve tarafsız olarak bilim adamlığı, hele namusluluk hiç beraber yürüyecek şeyler değil.

Materyalizme dayanan yerli çalışmalarımızın sayısı artıyor. Politik, ekonomik, kültürel alanların dışında kalan alanlarda da materyalizme dayanan gerçek ürünler de sayıda da olsa sevindirici bir gelişmedir.

1938 yılında İstanbul'da doğan, İstanbul Üniversitesi Tıp Fakültesinden Nöro-Psikyatrist uzmanı olan ve halen yurt dışında çalışmakta olan Dr. Serol Teber'in çalışması işte bu sevindirici çalışmalarından bir.

EGEMEN SINIFLARIN FELSEFELERİ YÖNLENDİRİCİ OLAMIYOR

Dr. Serol Teber İkinci Baskı'ya Önsöz'de şunları söylüyor:

"Yakın zamanlara değin, üzerleri metafizik bulutlarla kaplı pek çok şey, şimdiki, bilimsel yöntemin ışığı altında açık seçik parlamaktadır..."

Olayların bu denli gerçekçi görünümü bizlerde hiç de dış kırıklığı yaratmıyor. Tersine, pürül pürül, yepyeni bir dünyayı görmenin mutluluğu içindeyiz... Üstelik bu denli gerçekçi olmanın yürüklüğü ile de övünmüyoruz...

Bizim yeni dünyamız, idealistlerinkinden hiç de daha az yaşanması değil... Bize öğretildiği gibi, dünya ciddiye alındığı ölçüde güzelleşmektedir... Bizlerse, onu son derece önemsiyoruz... Büyük Ozanımızın dediği gibi, her kırılan dain kaderini duyuyor, dünyaya gözlerini açan her yeni bebe ile yeniden doğuyoruz... Fakat, bütün bu güzel gelişmeler ve duyular, dünyamızın Türkiye'mizin dertlerini, sorunlarını örtmüyor. Onları görmezlikten gelmek olmaz... Bunları yok sayarak avunamayız...

Günümüz koşullarında dünyamızın değişimi daha bir hızlandı. Bir iki yıl önceki orana bile pek çok şeyin boyutları önceden öngörülen sınırların ötesine uzanıyor...

Artık, yerküremizin belirleyici, tayin edici gücü, dünya işçi sınıfı bilimi ve onun yöntemidir...

Bu genel doğrunun uzantısında gelişen "düşüncelerin maddeleşmesi" sürecinin herşey, yeni somut örneklerini görüyor, böyle bir tarihi dönem içinde yaşamının mutluluğu ve sorumluluğunu duyuyoruz...

Sınıflı toplumlardaki egemen zümreler ve onların felsefeleri yönlendirici etkilerini gittikçe yitirmektedirler... Bu kesin olgu, artık kendileri tarafından bile yadsınamaz hale geldi... Gelişen, toplumsal devrimler çağının kendilerini ne denli aştığını göz ardı edemez oldular...

Ellerindeki son şanslardan biri, bu toplumsal devrimler sürecini yavaşlatılabilmek için, bunun karşısına biyolojik devrimler ile çıkmak, insan soyunu, toplumdaki, tarihten yalıttılay, onu salt biyolojik bir hayvan düzeyine indirgemeye çalışmaktır...

Kuşkusuz, oyunun uzun süre yürüyecek bir yanı yoktur. Sömürücü sınıfların bu tuzakları da diğerleri gibi yakında tarihin çöplüğüne atılacaktır...

Ama bu arada zaman kazanmaları da olanak dışı değildir... Özellikle ülkemiz gibi, bu tür sahnelenmeler için elverişli ortamların bulunduğu yerlerde...

Bu nedenle doğa bilimlerini, insanı konu alan yapıtlarını önemli herçeçen gün artmaktadır...

Görülüyor ki, bu konular artık, günümüz koşullarında Türkiye'mizde de bile "lüks" olmaktan çıktılar... Ya da ez azından çıkarılmaları gerekli...

Türkiye'mizi bu sürecin dışında tutmamanın gereği ve zorunluluğu ortadağken yakın zamanlarda yeni yeri ve

çok daha başarılı uğraşların yayınlanacağına inanıyoruz. Bekliyoruz..."

MATERYALİZMİN KILAVUZLUĞUNDA ÇAĞDAŞ BİLİM

İnsan düşüncesine ve davranışlarının bilinçliliğini, insanın günlük yaşamın temel sorunlarına inerek, materyalist yaklaşımın günümüzdeki bilimin doğruladığı sonuçları sergileyen bu derleme, konuyla ilgili kişilerden, konuyla ilgili çalışma yapmasalar bile psikoloji ve psikiyatri alanlarına ilgi duyan herkesin ve çağdaş bilimin materyalizm kılavuzuyla nelerere vardığını daha iyi öğrenmek isteyenlerin okuması gereken bir derlemedir. Elbette içeriği kitabın üzerindeki fiyatın çok daha değerlidir ama bize işin en içiçisi yanı şudur: Sorun Yayınları keşke daha kalitesiz kağıda basaydı da bu hacimde kitabı 100 TL'na piyasaya çıkarmasaydı. Bilimin yayılması biraz da bu işe inanılanın maddi gözverilerine bağlı. 100 TL. verip birçok kişinin bu katkı edinmeyeceği de bell.

Tanıtma yazımız kitabın başlarında yer alan "Yöntem Üzerine" bölümünden aldığımız şu sözlerle bitirelim:

"Ülkemizde, diyalektik düşünce yöntemlerinin yaygınlaşması yavaş ve zor olmaktadır. Bunları günlük pratiğimize uygulayacak dercede özümlememiz kuşkusuz daha da uzun sürecektir. Ülkemizdeki egemen zümrelerin bugünkü res-

mi görüşleri diyalektik karşıtı olan bilim dışı yöntemlerdir. Bunlar çekirdek fiziğinin bugünkü düzeyinde bile, bilereke ya da bilimeyere gerek insan davranışlarını, gerekse toplumsal olayları yorumlarken hâlâ, duyularımızın "maddesiz", düşüncelemimizin "beynansız" olarak mevcut olabileceği anlamına gelen metafizik ilkeleri kullanırlar.

Bu "beynansız lere" göre, hâlâ, doğada önce "ruh", sonra "madde" vardır. Olaylar ve insan davranışları birbirlerinden bağımsız şeylerin oluşturduğu bir yığın gibi, bu tanrısal gücün isteğine göre hareket ederler... Fakat dünyanın yeni bir aşamanın eşiğinde, niceliksel birikim sürecinde olduğuna doğa bilimleri ve diyalektik yöntemler söylemektedir. Artık canlı hücre keşfedilmiş, Darwin'in, Marks'ın yapıtları Türkiye bile çevirilmişdir...

SAYI 8

1977 TÜRKİYE RAPORU

MAOİZMİN ÜÇ DÜNYA SERÜVENİ

TÜRKİYE'DE İLERİCİ SENDİKAL HAREKET VE SORUNLARI

TÜRKİYE BASIN TARİHİNDE 120 YILLIK BASKI DÖNEMİ

BASIN ÖZGÜRLÜĞÜ

SENDİKA GAZETELERİNİN DÜNYA - BUGÜNÜ

'TOPLUM BİLİM'

PROLETARYA ENTERNASYONALİZMİ AÇISINDAN İKİ KİTAP

FAŞİZM ÜSTÜNE DERSLER

'KANLİDERENİN KURLARI'

yurt ve dünya

O. Saffet Arolat

Şükran Kurdakul

O. Saffet Arolat

Tülin Öngen

M. Kök Özaltnlı

Cemil Beyhan

Ömer Polat

Meslek odaları, antikomünizm ve bilimsel sosyalistler

YAVUZ ÇİZMECİ

Ocak ve Şubat ayları mühendis ve mimar odaları için oldukça hareketli aylardır. Ocak ayı içinde tüm şubelerde ve Şubat ayı içinde de tüm merkezlerde kongreler yapılır. Geçmiş dönem çalışmalarını değerlendirilir, yeni dönem çalışmalarını için öneriler geliştirilir. Daha doğrusu böyle yapılması düşünülen ve böyle olması gereken kongreler yapılır. Bir yılın iki aylık önemli kongrelerde geçen meslek odalarının, kongre öncesi çalışmaları ve kongre sonrası yoğunluğu da düşünülürse, ürün vermek için gerekli olanca sınırlı bir dönem kaldığı görürüz. Bu nedenle yıllık kongre periyodlarının uzaması için çalışmaların yapmak önemli bir görev olarak ortada durmaktadır. Ayrıca bu durum böyle devam ettikçe, önemli bir zaman ve enerjili alan kongre çalışmalarını da gerçek bir çalışma alanı haline getirmeyi düşünenler gerekmektedir. Bunun için, geçmiş yılların ciddi değerlendirmelerine girişilmesi, gelecek yıllar için öneriler geliştirilmesi sağlanarak bu örgütün iletici ve nicel olarak da gücünü artıracaktır. Sadece soyut ve gerçekte siyasal niteliği olmayan sloganlaşmış tartışmalardan bıkınmış üyeleri kongreye çekecek çalışmalar bütün meslek örgütlerinin gündeminde olması gereken bir konudur. Tabii meslek odaları gerçekten meslek ve kitle örgütü olarak değerlendirilmek istenilmiyor.

ANTİKOMÜNİST PROPAGANDA

Meslek odalarının kongrelerinin ve özellikleri bir yana, kongre öncesi ve döneminde ortaya çıkan bazı noktalar üzerinde durmak gerekiyor. Gelecek dönem çalışmalarında değerlendirilmesi gereken, Türkiye İşçi Partisi üyesi mühendis ve mimarlarla ilericiler demokratik mühendis ve mimarların ilişkilerini etkileyebilecek noktalar vardır. Bu noktaların en önemlilerinden birisi üzerinde durmak gerekiyor. O nokta, bilinçli veya bilinçsiz olarak yapılan antikomünist propaganda.

Mühendis ve mimarların zorunlu olarak üye oldukları meslek odalarının yirmi dört yıllık geçmişi vardır. 1954 yılında Demokrat Parti iktidarının teknik adamları yönlendirmek ve denetlemek üzere oluşturduğu mühendis ve mimar odalarının ve bağlı oldukları birliğin özel bir yasanı vardır. Bu örgütler ilk on beş yıllık geçmişi parti düzeni örgütüne olma özelliği gösterir. Genellikle büyük bürokratların, büyük sermaye temsilcilerinin kümelendikleri, kongrelerinin bile çok az sayıda kişilerle ve kendi aralarında yaptıkları bu meslek odaları, üyelerinden kopuk bir biçimde, hareketlessiz olarak ve sermayenin yedeğinde yaşasalmaktadır. O çok sözlümlü etiketleri "mesleki çalışma"yı bile beceremeyen bu yönetimler uzun yıllar meslek odalarında iktidar olmuştur. Ne var ki, 1960 sonrası mühendis ve mimarların genellikle derin ekonomik sıkıntılara girmeleri, 1961 sonrası Türkiye İşçi Partisi'nin kitlelere sosyalizmi bir alternatif olarak sunması ile hızla gelişen bilinçlenme bu örgütleri de etkilemiştir.

DEMOKRATİK MEVZİLER

1960'ın sonlarına doğru o zamanın Türkiye İşçi Partili sosyalistleri ve onlar

la birlikte ilerici demokrat yurtsever mühendis ve mimarlar örgütlerine sahip çıkmaya başlamışlardır. Bu sahip çıkış hızla yaygınlaşmış, çok kısa bir sürede hemen bütün meslek örgütlerinde iktidarda ilerici, demokrat ve sosyalist mühendis ve mimarlar gelmişlerdir. 12 Mart'ın başkıcı döneminde bile bu iktidarda devam etmiş, önemli birer demokrasi mücadelesi alanları olarak kalmışlardır. Gerçi bu örgütler işçi sınıfının politik mücadelesi eksenli etrafında mücadele etmedikleri için dönem dönem yanlışlara düşmüşlerdir. Örneğin, 12 Mart muhtırası ilk destekleyenler arasında meslek odalarının çoğu yer almıştır. Ama bunun ötesinde mühendis ve mimar odaları birer demokratik mevzi olarak günümüze kadar gelmişlerdir. Ve mühendis ve mimar odalarının 1960 sonlarından bu yana her türlü antidemokratik baskı ve faşist saldırılara karşı ayakta kalmış, karşı durmuş devrimci bir geleneği vardır. Üstelik bu dönemde, sermayenin temsilcilerinin "sözde mesleki" çalışmalarından çok daha nitelikli çalışmalar yapmışlar, yararlı ürünler vermişlerdir. Bazı yolsuzlukları üzerine giderek, "özel okulların kapatılması kampanyası açarak", "Boğaz Köprüsünün bir çözüm olmadığını ilan ederek" kitleler içinde yaygınlaşan bir etkinliği olmuştur. Mühendis ve mimar odaları bu süreç içinde üyelerinin somut sorunlarına ve mesleki sorunlarına ilişkin politik içerikli mücadele verdiğini göstermiş, etkinlikleri artmış, politika ile mesleki ve ekonomik mücadelenin ilişkisini kuramamca da gerilemişler, etkinlikleri azalmıştır.

TİP DÖŞMANLIĞI ANTİKOMÜNİZME HİZMET EDİYOR

Böylesine bir süreç izleyen meslek odalarının üyelerinin bir bölümü çalışmalara katılmakla ve bu oran eskisine göre çok daha yüksek olmakla beraber, gerçek olan odur ki, üyelerinin önemli bir bölümü çalışmaların dışındadır. Örgütlerine sayılı çıkmamaktadırlar. Ayrıca bu hareketlessiz kitle politik olarak biçimlenmemiş veya CHP ve diğer sermaye partileri eğilimlidirler. Bu üyelerin bir bölümü yavaş yavaş çalışmaların içine girmekte, örgütlerine sahip çıkmaya başlamaktadırlar. Üzerinde önemle durulması gereken bir nokta, bu üyelerin bir bölümünde soyut bir antikomünist ideolojinin egemen olduğudur. Üzerinde ısrarla durulması gereken nokta budur. Çünkü başta maocu akım olmak üzere bilçok sapkın akım zaman zaman bilinçli veya bilinçsiz olarak bu özellikten ya-

rarlanmak istemekte ve yararlanmaktadır. Yollarını getirdiği tarihsel birikim, soğuk savaş sonrası yaygınlaşan ve özellikle Sovyetler Birliği ve diğer sosyalist ülkelerde komünist olan ülkelerde yaygınlaşan antikomünist propaganda, ilericiler, demokratik nitelikli her çıkışa bile darbe vurmak için kullanılmaktadır. Şimdi ilerici, demokratların bunu kendi aralarında bir kongre seçimi endişesiyle kullanmaları, aynı antikomünist propagandanın anafuru içine girmekten başka birşey değildir. Bilimsel sosyalistler bu türden her türlü fırsatçı ve antikomünist ideolojinin etkisindeki hesaba ve propagandaya karşı çıkmışlardır ve çıkacaklardır. Genellikle TIP'li mühendis ve mimarlar, özel ve mevzi olarak da diğer ilerici demokrat kesimlere, bazı sol görüşlülük akım taraftarları ile CHP'li mühendis ve mimarların gelen bu antikomünist etiketli saldırılara, uzun vadeli bir çalışma anlayışını temel almayan fırsatçı davranışlardır. TIP'li mühendis ve mimarların tek başlarına veya bir birlik içinde oda seçimlerine girdikleri yerlerin çoğunda ve yalan olduğu biline bilinen ileri sürülen "Bunlar TIP'li, kazanırlarsa olanaklarını Parti'ye taşıyacaklar" propagandası yanlış bir temele oturan ve özünde antikomünizm dayanan bir propagandadır. Çünkü, bu yıl bütün oda seçimlerinde sadece seçimiyle katılan partililerle açılacak TIP'li oldukları ve sosyalist oldukları dile getirmişlerdir. Bugün bir CHP umudunun dolaştığı Türkiye'de mühendis ve mimar kitlelerine "bunlar TIP'li" demenin ve bunun hemen yanın da "biz genel olarak ilerici grubuz, aramızda bir de CHP'li var" demenin veya

"CHP'nin Ankara belediyesindeki yaygın işçi, teknik eleman, mühendis ve mimar kayımasına karşı durmaktan" sakınmanın tek izah tarzı "bunlar komünist biz ise değiliz. Sadece komünist olmayan ilericiyiz" demektir. İlericilik adına bazı İGD'lerin, devrimcilik adına bazı Dev-Genç'lerin yaptıkları budur. Ve bunun, böyle bir ortamda tek adı antikomünizmdir. Bilimsel sosyalist mühendis ve mimarların hangi odanın hangi şubesinde ve merkezinde bu nitelikli fırsatçı ve antikomünist nitelikli çalışmalar yapıldığını bilmektedir. Ve bu nitelikteki bir çalışmanın uzun vadede ve hatta kısa vadede sökmeyeceğine işaret etmektedir. Ayrıca bu salınan bir gün başkalarının elinde, bugün onu kullananlara çevireceğine ve ilerici, demokratlar, sosyalistlerin antikomünist propagandaya karşı elele vermenin gerekliliğine işaret etmektedir.

ANTİKOMÜNİST PROPAGANDA SÖKMEMEYECİK

Türkiye'de işçi sınıfı hareketinin uzun ve özverili bir geçmişi var. Yoğun baskılara rağmen, çok yoğun antikomünist propagandaların yapıldığı dönemde de bilimsel sosyalistler mücadele verdiler. Antikomünizm duvarını yıka yıka bugüne geldiler. Bugün de bilimsel sosyalist mühendis ve mimarlar meslek örgütlerinde yapılan antikomünist propagandanın yitmiyorlar. Her türlü propagandaya rağmen bugün ilerici, demokrat arkadaşlarıyla bir arada görev yapan mühendis ve mimarlar, antikomünist propagandanın artık sökmeyi gösteriyorlar. Uzun vadede hiç bir yerde de sökmeyeceğini gösterecekler.

Hertürlü propagandaya rağmen, bugün sosyalist teknik elemanlar, ilerici demokrat arkadaşlarıyla birlikte, antikomünist propagandanın sökmeyi gösteriyorlar. Uzun vadede de hiç bir yerde sökmeyeceğini gösterecekler.

